

**Przedmiotowy System Oceniania z historii w klasach IV – VIII
w Szkole Podstawowej nr Im.Stanisława Moniuszki w
Czerwionce-Leszczynach**

Nauczanie historii odbywa się według programu nauczania dla klas IV - VIII szkoły podstawowej wydawnictwa WSiP autorstwa Anity Plumińskiej -Mieloch uwzględniającego Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 28 czerwca 2024 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej..., DzU z 2024 r. poz. 996.

- Oceny stawiane przez nauczyciela są zgodne ze Szkolnym Systemem Oceniania Statutu Szkoły.

I Zasady ogólne

1. Uwzględniając specyfikę przedmiotu, nauczyciel dokonuje systematycznej kontroli i oceny osiągnięć uczniów. Ocenianiu (w skali od 1 do 6) podlegają następujące formy aktywności ucznia:

1) Sprawdziany wiadomości i umiejętności lub testy z poszczególnych działów (przynajmniej dwa godzinne sprawdziany lub testy w semestrze):

a) uczniowie zostają poinformowani o sprawdzianie lub teście na dwa tygodnie przed wyznaczonym terminem;

b) jeżeli uczeń jest nieobecny, to zalicza sprawdzian najpóźniej w ciągu 2 tygodni od powrotu do szkoły. W przypadku nie zaliczenia w terminie nauczyciel ma prawo wyegzekwować od ucznia wiadomości objęte sprawdzianem w czasie lekcji w dowolnej formie;

c) nauczyciel podczas każdego sprawdzianu podaje uczniom punktację, przewidzianą za poszczególne umiejętności, wiedzę, zadania czy polecenia oraz liczbę punktów, wymaganą do otrzymania określonej oceny;

d) nauczyciel jest zobowiązany sprawdzić pracę pisemną w terminie dwóch tygodni;

e) uczeń ma prawo poprawić ocenę z wszystkich prac klasowych i sprawdzianów w półroczu, w terminie 2 tygodni od czasu oddania prac przez nauczyciela; uczeń może poprawić ocenę niższą od oceny bardzo dobrej;

f) jeżeli z przyczyn losowych uczeń nie pisał sprawdzianu/testu z całą klasą, a przedstawi usprawiedliwienie, to może uzgodnić termin jej napisania indywidualnie z nauczycielem;

g) do dziennika internetowego wpisywane są tylko te oceny, które są wyższe od uzyskanych pierwotnie i tylko te brane są pod uwagę na półroczu i koniec roku.

2) Przynajmniej jeden sprawdzian 15 minutowy w półroczu – kartkówka (materiał z wiedzy i umiejętności):

a) kartkówka obejmuje niewielką ilość materiału (do 3 lekcji);

b) kartkówka nie musi być zapowiadana przez nauczyciela;

c) zgłoszenie nieprzygotowania zwalnia z pisania kartkówki, uczeń materiał przewidziany na kartkówkę musi zaliczyć na następnej lekcji;

d) wprowadza się losowanie „szczęśliwego numerka”;

e) nauczyciel podczas każdej kartkówki podaje uczniom punktację, przewidzianą za poszczególne umiejętności, wiedzę, zadania czy polecenia oraz liczbę punktów, wymaganą do otrzymania określonej oceny;

f) nauczyciel jest zobowiązany sprawdzić kartkówkę w terminie dwóch tygodni;

3) Odpowiedzi ustne:

a) przynajmniej jedna ocena w półroczu z bieżącego materiału (obejmującego wiadomości i umiejętności maksymalnie z trzech ostatnich lekcji);

b) 1 raz w półroczu uczeń może być nieprzygotowany do zajęć bez podania przyczyny; uczeń zgłasza swoje nieprzygotowanie na początku lekcji;

4) zeszyt przedmiotowy:

a) obowiązkiem ucznia jest systematyczne prowadzenie zeszytu przedmiotowego – brakujące lekcje uczeń zobowiązany jest uzupełnić,

d) ocenie podlegają również inne dodatkowe prace - projekty (np. albumy, teczki tematyczne, prezentacje multimedialne - zagadnienia wskazane przez nauczyciela lub uzgodnione z nauczycielem);

5) Praca na lekcji – aktywność:

a) aktywność ucznia na lekcjach jest oceniana; ocenie podlegają:

- wypowiedzi na lekcji
- indywidualna praca ucznia,
- praca ucznia w grupie.

b) za pracę na lekcji uczeń może otrzymać:

- ocenę - za znaczący wkład pracy podczas lekcji,
- „+” (trzy „+” daje ocenę bardzo dobrą),
- jeśli uczeń nie pracuje na lekcji otrzymuje “-” (trzy minusy dają ocenę niedostateczną)
- o ocenie za pracę na lekcji decyduje nauczyciel.

II Ocenianie- punktacja

Oceniając testy i sprawdziany punktowane, stosuje się zasadę określania wartości wypowiedzi za pomocą skali procentowej:

1) Klasy IV – VIII:

- a) 100% (sprawdziany, testy, kartkówki i odpowiedzi ustne) - celujący
- c) 99% - 90% (sprawdziany, testy, kartkówki i odpowiedzi ustne) - bardzo dobry
- d) 89% - 75% - dobry
- e) 74% - 50% - dostateczny
- f) 49% - 30% - dopuszczający
- g) Poniżej 30% - niedostateczny

2) Ocenę cząstkową celującą otrzymuje uczeń :

- a) laureat konkursów historycznych, kuratorskich lub innych organizowanych przez instytucje związane z oświatą na szczeblu wojewódzkim i krajowym;
- c) uczeń, który jest laureatem konkursu szkolnego otrzymuje cząstkową ocenę celującą
- d) o wystawieniu oceny celującej decyduje nauczyciel uczący historii.

3) Uczniowi przysługuje odwołanie od oceny półrocznej/rocznej zgodnie z zasadami Szkolnego Oceniania zawartego w Statucie Szkoły.

4) Informowanie uczniów i rodziców o wymaganiach i postępach:

- a) Każda ocena stawiana przez nauczyciela jest jawna i uzasadniona (należy pamiętać o potrzebie rozstrzygnięcia indywidualnych przypadków).
- b) Oceny ucznia są odnotowywane w dzienniku elektronicznym.
- c) O przewidywanej ocenie niedostatecznej z przedmiotu uczeń i jego rodzice zostają poinformowani na miesiąc przed klasyfikacją.

III Ogólne wymagania edukacyjne na poszczególne oceny z historii

1) Celujący - 6

Uczeń posiada wiedzę historyczną wykraczającą w wyraźny sposób poza podstawy programowe, jego zasób wiedzy i umiejętności świadczy o wyraźnych i sprecyzowanych uzdolnieniach humanistycznych, prezentuje daleko idącą dociekliwość i wnikliwość podczas analizy problemów historycznych, wykorzystuje wiedzę z pokrewnych przedmiotów, uczestniczy i osiąga sukcesy w szkolnych i pozaszkolnych konkursach i olimpiadach. Uczeń przejawia szczególne zainteresowanie przedmiotem, wskazuje wzorową postawę na lekcjach historii; czyta lektury historyczne.

2) Bardzo dobry – 5

Uczeń w pełni przyswoił wiadomości przewidziane programem nauczania. Wykazuje zainteresowanie przedmiotem, wykorzystuje różnorodne źródła wiedzy, potrafi skorelować je z wiedzą z pokrewnych przedmiotów, aktywnie uczestniczy w lekcjach, wykonuje wszystkie zadania i polecenia. Wykazuje się myśleniem historycznym, umiejętnościami intelektualnymi, bardzo dobrze posługuje się mapą, chronologią, językiem historycznym, przejawia zainteresowanie przedmiotem, jest systematyczny i posiada starannie prowadzony zeszyt przedmiotowy.

3) Dobry – 4

Uczeń ma w zakresie wiedzy niewielkie braki, wskazuje aktywność na lekcjach, posiada wiedzę podręcznikową, „sucho relacjonuje fakty”, ma luki w materiale faktograficznym, próbuje wiązać ze sobą wydarzenia i wyciągać wnioski, choć zdarzają się mu pomyłki przy samodzielnym referowaniu zagadnień, ogólnie orientuje się na mapie historycznej, przejawia zainteresowanie przedmiotem, jest systematyczny i posiada starannie prowadzony zeszyt przedmiotowy.

4) Dostateczny – 3

Uczeń w stopniu średnim opanował materiał nauczania, jego wiedza jest ogólna i fragmentaryczna. Nie wiąże wydarzeń historycznych w logiczną całość, poprawnie wykonuje zadania i polecenia przy pomocy nauczyciela. Popołnia błędy rzeczowe i logiczne, jest sporadycznie aktywny na lekcji. Umie wypunktować ważne zagadnienia i problemy. Zna pobieżnie materiał z podręcznika, przedstawia „suche fakty” (minimum 51% znajomości treści nauczania). Uczeń ma pozytywny stosunek do przedmiotu, prowadzi zeszyt, choć czasami niedbale, orientuje się na mapie historycznej, ma kłopoty z chronologią.

5) Dopuszczający – 2

Uczeń wykazuje spore braki w wiedzy i umiejętnościach wymaganych programem nauczania i podstawą programową. Jest bierny na lekcji, radzi sobie tylko przy pomocy nauczyciela. Posiada nikłą znajomość mapy i chronologii historycznej. Nie umie wiązać faktów i porównywać ich ze sobą, nie przejawia myślenia przyczynowo – skutkowego, bardzo słabo zna terminologię historyczną; ma poważne trudności z analizą wydarzeń. Posiada około 30% wiedzy i umiejętności, prezentuje poprawną postawę wobec przedmiotu i nauczyciela; zna cel nauki historii i jest pozytywnie nastawiony do przedmiotu.

6) Niedostateczny – 1

Uczeń nie opanował podstawy programowej, ma braki w wiadomościach i umiejętnościach, które uniemożliwiają dalszą kontynuację nauki i przyswajanie treści programowych. Jest notorycznie nieprzygotowany do lekcji, nie rozumie i nie umie wykonać prostych poleceń, nawet przy pomocy nauczyciela. Cechuje go brak systematyczności i chęci do nauki, jest bierny na lekcjach. Uczeń nie znajduje sensu nauki przedmiotu, fragmentarycznie prowadzi zeszyt, nie nosi i nie korzysta z podręcznika, nie wypełnia poleceń nauczyciela, nie uważa na lekcjach, opuszcza lekcje, jest niezdyscyplinowany i leniwy, ignoruje przedmiot i nauczyciela, nie potrafi korzystać z mapy, nie potrafi dokonać prostej analizy historycznej, nie umie wyciągać wniosków, myli lub nie zna pojęć, dat, faktów i postaci. Odpowiada chaotycznie i nieskładnie, przejawia rażący brak wiedzy, postaw i umiejętności.

IV Szczegółowe wymagania edukacyjne z historii dla klasy IV

chronologia historyczna

Na poziomie wymagań koniecznych - na ocenę dopuszczającą (2) uczeń:

- uczeń stara określić czas wydarzeń,

posługuje się terminami : epoka okres p.n.e, n.e., tysiąclecie, wiek, rok

potrafi obliczyć upływ czasu od daty , określić wiek oraz połowę

wskazać wiek oraz połowę na podstawie daty- popełnia kilka usterek

Na poziomie wymagań podstawowych - na ocenę dostateczną (3) uczeń:

- uczeń potrafi określić czas wydarzeń,

posługuje się terminami : epoka okres p.n.e, n.e., tysiąclecie, wiek, rok

potrafi obliczyć upływ czasu od daty , określić wiek oraz połowę

wskazać wiek oraz połowę na podstawie daty- popełnia kilka usterek

Na poziomie wymagań rozszerzających – na ocenę dobrą (4) uczeń:

- uczeń dobrze potrafi określić czas wydarzeń,

swobodnie posługuje się terminami : epoka okres p.n.e, n.e., tysiąclecie, wiek, rok

potrafi obliczyć upływ czasu od daty , określić wiek oraz połowę

wskazać wiek oraz połowę na podstawie daty

Na poziomie wymagań dopełniających – na ocenę bardzo dobrą (5) uczeń:

- uczeń bardzo dobrze potrafi określić czas wydarzeń,

swobodnie posługuje się terminami : epoka okres p.n.e, n.e., tysiąclecie, wiek, rok

potrafi obliczyć upływ czasu od daty , określić wiek oraz połowę

wskazać wiek oraz połowę na podstawie daty

Na poziomie wymagań wykraczających – na ocenę celującą (6) uczeń:

- uczeń bezbłędnie potrafi określić czas wydarzeń, swobodnie posługuje się terminami : epoka okres p.n.e, n.e., tysiąclecie, wiek, rok potrafi obliczyć upływ czasu od daty , określić wiek oraz połowę wskazać wiek oraz połowę na podstawie daty

Zapoznaj się z historią

Na poziomie wymagań koniecznych - na ocenę dopuszczającą (2) uczeń:

- wie, co to jest historia i czym zajmuje się historyk i archeolog
- wie, co to są: źródło historyczne, legenda, zabytek
- zna różne rodzaje zegarów
- wskazuje podstawowe podziały czasu stosowane w historii (wiek, tysiąclecie, era)
- wie, co to są mapa i plan
- wie, co to jest: tytuł mapy, legenda mapy

Na poziomie wymagań podstawowych - na ocenę dostateczną (3) uczeń:

- wymienia w kolejności chronologicznej epoki w dziejach człowieka
- wie, jakimi narzędziami posługuje się archeolog
- wie, jakie funkcje pełni muzeum
- dzieli źródła historyczne na pisane i niepisane
- umieszcza wydarzenia na osi czasu
- wie, co to jest chronologia
- określa na podstawie daty rocznej wiek i jego połowę (w odniesieniu do naszej er)
- oblicza czas, który upłynął między wydarzeniami z okresu naszej ery
- wie, jakie są rodzaje map i planów historycznych
- wskazuje na mapie konkretne miejsca i określa ich przynależność państwową

Na poziomie wymagań rozszerzających – na ocenę dobrą (4) uczeń:

- wyjaśnia, po co uczy się historii

- wymienia przykłady znalezisk archeologicznych
- wskazuje różne formy poznawania historii (film fabularny, dzieło malarskie)
- rozumie znaczenie źródeł historycznych w pracy historyka, podaje przykłady
- wie, w jakim celu i gdzie sporządzono pierwsze kalendarze
- rozumie, jakie znaczenie w poznawaniu i nauce historii ma chronologia
- odróżnia różne rodzaje map historycznych
- wskazuje różnice między mapą dawną i współczesną

Na poziomie wymagań dopełniających – na ocenę bardzo dobrą (5) uczeń:

- rozumie wpływ wydarzeń historycznych na teraźniejszość oraz wpływ współczesnych zdarzeń, także z własnego życia, na kształtowanie się przyszłej historii
- odczytuje informacje z ilustracji przedstawiającej źródło niepisane
- rozumie, dlaczego należy chronić źródła historyczne
- rozumie, dlaczego inaczej liczymy czas w odniesieniu do okresów przed naszą erą i naszej ery
- na podstawie daty rocznej określa wiek (w odniesieniu do czasów przed naszą erą)
- rozumie znaczenie czytania mapy dla poznania zjawisk i procesów historycznych

Na poziomie wymagań wykraczających – na ocenę celującą (6) uczeń:

- wskazuje przykładowe wydarzenie historyczne oraz jego przyczyny i skutki
- dokładnie omawia elementy stanowiska archeologicznego
- wymienia przykłady zabytków, które można zobaczyć w skansenie
- na podstawie daty rocznej określa połowę wieku (w odniesieniu do czasów przed naszą erą)
- odczytuje legendę dowolnej mapy historycznej i wskazuje zamieszczone w legendzie symbole na mapie

Moja historia, moja ojczyzna

Na poziomie wymagań koniecznych - na ocenę dopuszczającą (2) uczeń:

- wie, co to są: pamiątka rodzinna, zwyczaj, tablica przodków
- wie, co to są: ojczyzna, patriotyzm, region
- zna nazwę swojej miejscowości i regionu
- wie, które miasto jest stolicą Polski i jakie są polskie symbole narodowe
- wie, co to jest legenda

Na poziomie wymagań podstawowych - na ocenę dostateczną (3) uczeń:

- odróżnia pamiątkę od zwyczaju oraz potomków od przodków
- podaje przykład pamiątki i zwyczaju w swojej rodzinie
- wie, co to jest mała ojczyzna
- wymienia dzielnice wchodzące w skład miasta Czerwionka- Leszczyny
- wskazuje na mapie Śląsk, Katowice i Czerwionkę- Leszczyny
- wymienia najważniejsze polskie święta państwowe
- zna i opowiada legendy o Lechu, Czechu i Rusie oraz o Piaście i Popielu

Na poziomie wymagań rozszerzających – na ocenę dobrą (4) uczeń:

- rysuje tablicę przodków i tablicę potomków
- gromadzi pamiątki ze swojego dzieciństwa
- rozumie znaczenie małej ojczyzny w swoim życiu i w historii
- wymienia sołectwa wchodzące w skład gminy Czerwionka-Leszczyny
- rozumie, że mamy obowiązek chronić nasze symbole narodowe i okazywać im szacunek
- rozumie znaczenie legend w poznawaniu przeszłości
- wymienia przykłady legend związanych z różnymi regionami Polski

Na poziomie wymagań dopełniających – na ocenę bardzo dobrą (5) uczeń:

- rozumie korzyści wynikające z poznania swojej historii i historii swojej rodziny

- znajduje informacje na temat swojej małej ojczyzny
- Interesuje się życiem lokalnym
- wymienia zabytki i ludzi zasłużonych dla naszej gminy
- rozumie konieczność zdobywania wiedzy o ojczyźnie
- opowiada przykładową legendę związaną z wybranym regionem Polski
- wskazuje w legendzie elementy realne i fikcyjne

Na poziomie wymagań wykraczających – na ocenę celującą (6) uczeń:

- sporządza swoją tablicę przodków do czwartego pokolenia
- wyjaśnia pochodzenie słowa „patriota”
- umie wymienić i opisać zabytki naszej gminy
- posługując się przykładami, opowiada, jak godło Polski zmieniało się na przestrzeni wieków
- zna legendę o Kraku i Wandzie

W Polsce Piastów i Jagiellonów

Na poziomie wymagań koniecznych - na ocenę dopuszczającą (2) uczeń:

- wie, co to są: plemię, gród
- wie, kto to byli św. Wojciech i Bolesław Chrobry
- rozpoznaje insygnia koronacyjne
- wie, kto to był Kazimierz Wielki
- wie, kto to byli Jadwiga Andegaweńska i Władysław Jagiełło
- wie, kim byli Krzyżacy
- zna datę bitwy pod Grunwaldem
- wie, kto to był Zawisza Czarny
- uczeń wie, gdzie urodził się Mikołaj Kopernik

Na poziomie wymagań podstawowych - na ocenę dostateczną (3) uczeń:

- zna datę przyjęcia chrztu przez Mieszka I
- opowiada, jak wyglądało życie codzienne w państwie Mieszka I

- zna datę zjazdu w Gnieźnie i koronacji Bolesława Chrobrego
- opowiada o męczeńskiej śmierci św. Wojciecha
- wymienia najważniejsze osiągnięcia Kazimierza Wielkiego
- wie, kim był Mikołaj Wierzynek
- zna datę założenia Akademii Krakowskiej
- wskazuje na mapie Wielkie Księstwo Litewskie
- zna datę zawarcia unii w Krewie
- zna przebieg bitwy pod Grunwaldem
- odczytuje z planu przebieg bitwy pod Grunwaldem
- rozumie znaczenie słów: „polegać jak na Zawiszy”
- opowiada o życiu Mikołaja Kopernika
- opowiada o życiu krakowskich żaków

Na poziomie wymagań rozszerzających – na ocenę dobrą (4) uczeń:

- wymienia przyczyny i skutki przyjęcia chrztu przez Mieszka I
- odróżnia źródło historyczne od legendy
- wskazuje na mapie ziemie przyłączone przez Bolesława Chrobrego do Polski
- wymienia postanowienia zjazdu w Gnieźnie
- wskazuje na mapie ziemie wchodzące w skład państwa Kazimierza Wielkiego na początku jego panowania i przyłączone do Polski przez tego władcę
- wymienia osiągnięcia gospodarcze, polityczne i kulturowe Kazimierza Wielkiego
- zna herby Wielkiego Księstwa Litewskiego i Królestwa Polskiego
- wymienia przyczyny i skutki unii polsko-litewskiej
- opowiada, jak Krzyżacy założyli swoje państwo
- wskazuje na mapie: Malbork, Gdańsk, Pomorze Gdańskie, Grunwald
- wymienia przyczyny i skutki wielkiej wojny z Krzyżakami
- opowiada, jakie wykształcenie miał Mikołaj Kopernik
- wskazuje na mapie miejsca związane z Mikołajem Kopernikiem

- objaśnia, czego dotyczyła teoria heliocentryczna

Na poziomie wymagań dopełniających – na ocenę bardzo dobrą (5) uczeń:

- wymienia najważniejsze plemiona żyjące na ziemiach polskich
- rozumie wpływ chrześcijaństwa na rozwój kultury i państwowości
- rozumie znaczenie wykupienia ciała św. Wojciecha przez Bolesława Chrobrego
- podejmuje próbę oceny panowania Bolesława Chrobrego
- rozumie znaczenie panowania Kazimierza Wielkiego dla historii Polski i je ocenia
- omawia osiągnięcia gospodarcze, polityczne i kulturowe Kazimierza Wielkiego
- zna rodowód królowej Jadwigi i wie, dlaczego zasiadła ona na polskim tronie
- rozumie znaczenie bitwy pod Grunwaldem
- wyjaśnia, jakie było znaczenie teorii Kopernika dla rozwoju nauki

Na poziomie wymagań wykraczających – na ocenę celującą (6) uczeń:

- ocenia przyjęcie chrztu przez Mieszka I
- wie, kim był w średniowieczu cesarz i co to jest włócznia św. Maurycego
- ocenia panowanie Kazimierza Wielkiego
- samodzielnie ocenia unię w Krewie
- zna historię Zawiszy Czarnego. Opowiada o przyjęciu przez Władysława Jagiełłę dwóch nagich mieczy przed bitwą grunwaldzką
- zna najslynniejszych absolwentów Akademii Krakowskiej

W czasach zwycięstw i latach niewoli

Na poziomie wymagań koniecznych - na ocenę dopuszczającą (2) uczeń:

- wie, które miasto założył Jan Zamoyski
- wie, kto to byli: Jan III Sobieski Stefan Czarniecki, Augustyn Kordecki,
- zna datę bitwy pod Wiedniem
- zna datę dzienną uchwalenia pierwszej polskiej konstytucji
- wie, kto to był Tadeusz Kościuszko
- wymienia trzy państwa uczestniczące w rozbiorach Polski
- wie, kto i kiedy napisał tekst Mazurka Dąbrowskiego
- zna na pamięć pierwszą zwrotkę i refren polskiego hymnu
- wie, co to były branka i Cytadela warszawska
- zna datę rozpoczęcia powstania styczniowego
- wie, z czego zasłynęła Maria Skłodowska-Curie

Na poziomie wymagań podstawowych - na ocenę dostateczną (3) uczeń:

- wie, kto to był Jan Zamoyski i wymienia jego osiągnięcia
 - wie, co to była husaria i jak wyglądał husarz
 - podaje skutki wojen Polski ze Szwecją i z Turcją
 - zna daty potopu szwedzkiego
 - zna słowa drugiej zwrotki Mazurka Dąbrowskiego
na datę insurekcji kościuszkowskiej
 - wie, co to jest insurekcja i kto to byli kosynierzy
 - wie, dlaczego 3 maja obchodzi się w Polsce święto narodowe
 - wie, kto to byli: Napoleon Bonaparte, Jan Henryk Dąbrowski, Józef Wybicki
-
- wie, kiedy powstały Legiony Polskie
 - zna na pamięć polski hymn
 - wie, co to były manifestacje patriotyczne i kto brał w nich udział
 - wie, kto to był Romuald Traugutt
 - wymienia osiągnięcia Marii Skłodowskiej-Curie

Na poziomie wymagań rozszerzających – na ocenę dobrą (4) uczeń:

- rozumie określenie „mąż stanu”
- wie, kto był ostatnim królem z dynastii Jagiellonów

- wymienia trzech królów wybranych po wygaśnięciu dynastii Jagiellonów
- wyjaśnia terminy: potop szwedzki, Lew Lechistanu
- rozumie znaczenie obrony Jasnej Góry w czasach potopu szwedzkiego
- zna datę i przyczyny II rozbioru Polski
- opowiada o bitwie pod Raławicami
- wie, co to była Konstytucja 3 maja i rozumie jej znaczenie
- wskazuje na mapie trzy państwa zaborcze i zagarnięte przez niepolskie ziemie
- opowiada o powstaniu Legionów Polskich
- wie, że w 1830 roku wybuchło powstanie listopadowe
- wymienia przyczyny i skutki powstania styczniowego
- rozumie, dlaczego powstańcy styczniowi podjęli walkę partyzancką
- wie, kiedy i za co Maria Skłodowska-Curie otrzymała dwukrotnie Nagrodę Nobla

Na poziomie wymagań dopełniających – na ocenę bardzo dobrą (5) uczeń:

- rozumie rolę wybitnej jednostki w dziejach
- zna datę bitwy pod Chocimiem, w której dowodził Jan III Sobieski
- rozumie treść drugiej zwrotki Mazurka Dąbrowskiego
- ocenia insurekcję kościuszkowską – wskazuje jej mocne i słabe strony
- rozumie znaczenie Napoleona dla sprawy polskiej
- opowiada o działaniu państwa podziemnego podczas powstania styczniowego
- ocenia działalność Marii Skłodowskiej-Curie

Na poziomie wymagań wykraczających – na ocenę celującą (6) uczeń:

- omawia funkcje najważniejszych elementów XVI-wiecznego miasta (na przykładzie Zamościa)
- samodzielnie ocenia udział wojsk polskich w bitwie pod Wiedniem
- na podstawie wiedzy z bieżącej lekcji (i ewentualnie z lekcji dodatkowej *Epoka stanisławowska) wymienia przyczyny rozbiorów Polski

- ocenia działania Napoleona w odniesieniu do Polaków
- ocenia powstanie styczniowe
- zauważa wzrost znaczenia kobiet w rozwoju nauki i kultury w XIX wieku

Trudne dzieje ostatnich stu lat

Na poziomie wymagań koniecznych - na ocenę dopuszczającą (2) uczeń:

- zna datę rozpoczęcia I wojny światowej
- wie, kto to był Józef Piłsudski
- wie, co to były obozy koncentracyjne i podaje przykład takiego obozu
- wie, co to były Armia Krajowa i Szare Szeregi
- zna datę rozpoczęcia II wojny światowej
- zna datę dzienną rozpoczęcia powstania warszawskiego
- zna datę zakończenia II wojny światowej
- wie, kto to byli Witold Pilecki i Danuta Siedzikówna „Inka”
- zna datę roczną powstania Solidarności
- wie, kto to jest Lech Wałęsa
- wie, kto to był Jan Paweł II (Karol Wojtyła)

Na poziomie wymagań podstawowych - na ocenę dostateczną (3) uczeń:

- wyjaśnia, dlaczego wojnę z lat 1914–1918 nazywamy światową
- wie, kto to był Roman Dmowski
- wymienia polskie formacje wojskowe walczące podczas I wojny światowej
- opowiada o powstaniu portu i miasta Gdyni
- wie, kto to był Eugeniusz Kwiatkowski
- wie, co to były tajne nauczanie i mały sabotaż
- wie, kto to byli „Rudy”, „Alek” i „Zośka”
- opowiada o akcji pod Arsenalem
- wie, ile dni trwało powstanie warszawskie
- wie, na czym polegała specyfika władzy komunistów w Polsce
- wie, kto to byli żołnierze niezłomni (wyklęci)
- opowiada o dokonaniach Witolda Pileckiego i Danuty Siedzikówny „Inki”

- Uczeń zna datę wprowadzenia stanu wojennego
- wie, kto to byli Wojciech Jaruzelski i Jerzy Popiełuszko
- wie, kto to był Stefan Wyszyński
- wie, kiedy wybrano Karola Wojtyłę na papieża
- zna najważniejsze fakty z życia papieża Polaka

Na poziomie wymagań rozszerzających – na ocenę dobrą (4) uczeń:

- omawia dwie polskie orientacje polityczne podczas I wojny światowej
- wie, kto to był Józef Haller
- rozumie, dlaczego I wojna światowa była szansą dla Polski na odzyskanie niepodległości
- wie, kto to był Władysław Grabski. Rozumie znaczenie powstania Gdyni i COP dla odrodzonej Polski
- wie, co to było Polskie Państwo Podziemne
- wymienia i omawia formy represji stosowane przez okupantów względem Polaków oraz sposoby walki Polaków z okupantami
- wie, jaką rolę w powstaniu warszawskim odgrywali najmłodszy powstańcy (harcerze, łącznicy i sanitariuszki)
- wyjaśnia określenie „żołnierze niezłomni”
- rozumie pojęcia: Urząd Bezpieczeństwa, komuniści, milicja
- podaje przyczyny i skutki zawarcia porozumień sierpniowych oraz wprowadzenia stanu wojennego
- dostrzega związek między działalnością Solidarności a obaleniem komunizmu w Polsce
- zna datę pierwszych częściowo wolnych wyborów parlamentarnych
- opowiada o życiu i działalności Jana Pawła II
- wie, co czy były obchody tysiąclecia chrztu Polski

Na poziomie wymagań dopełniających – na ocenę bardzo dobrą (5) uczeń:

- opowiada o początkach niepodległego państwa polskiego

- wymienia trudności, z którymi Polacy zmagali się po odzyskaniu niepodległości
- rozumie, dlaczego należy czcić pamięć Polaków prześladowanych podczas II wojny światowej
- jeśli to możliwe, znajduje w swojej okolicy miejsca związane z prześladowaniami ludności polskiej podczas II wojny światowej i zna lokalnych bohaterów tego okresu
- rozumie, dlaczego należy czcić pamięć żołnierzy niezłomnych
- rozumie znaczenie powstania Solidarności dla historii Polski i Europy
- rozumie rolę i znaczenie Kościoła katolickiego w powojennej Polsce

Na poziomie wymagań wykraczających – na ocenę celującą (6) uczeń:

- ocenia działania Józefa Piłsudskiego i Romana Dmowskiego w czasie I wojny światowej
- ocenia osiągnięcia gospodarcze II Rzeczypospolitej
- wyjaśnia na przykładzie harcerzy z Szarych Szeregów, czy bohaterowie II wojny światowej mogą być wzorem dla współczesnych dzieci i młodzieży
- ocenia działania komunistycznych władz w powojennej Polsce
- ocenia wprowadzenie stanu wojennego oraz przemiany, które zaszły
- w Polsce po 4 czerwca 1989 roku

V. Wymagania edukacyjne z historii dla klasy V

chronologia historyczna

Na poziomie wymagań koniecznych - na ocenę dopuszczającą (2) uczeń:

- uczeń stara określić czas wydarzeń,

posługuje się terminami : epoka okres p.n.e, n.e., tysiąclecie, wiek, rok

potrafi obliczyć upływ czasu od daty , określić wiek oraz połowę

wskazać wiek oraz połowę na podstawie daty- popełnia kilka usterek

Na poziomie wymagań podstawowych - na ocenę dostateczną (3) uczeń:

- uczeń potrafi określić czas wydarzeń,

posługuje się terminami : epoka okres p.n.e, n.e.,tysiąclecie, wiek, rok
potrafi obliczyć upływ czasu od daty , określić wiek oraz połowę
wskazać wiek oraz połowę na podstawie daty- popełnia kilka usterek

Na poziomie wymagań rozszerzających– na ocenę dobrą (4) uczeń:

- uczeń dobrze potrafi określić czas wydarzeń,

swobodnie posługuje się terminami : epoka okres p.n.e, n.e.,tysiąclecie, wiek, rok
potrafi obliczyć upływ czasu od daty , określić wiek oraz połowę
wskazać wiek oraz połowę na podstawie daty

Na poziomie wymagań dopełniających – na ocenę bardzo dobrą (5) uczeń:

- uczeń bardzo dobrze potrafi określić czas wydarzeń,

swobodnie posługuje się terminami : epoka okres p.n.e, n.e.,tysiąclecie, wiek, rok
potrafi obliczyć upływ czasu od daty , określić wiek oraz połowę
wskazać wiek oraz połowę na podstawie daty

Na poziomie wymagań wykraczających – na ocenę celującą (6) uczeń:

- uczeń bezbłędnie potrafi określić czas wydarzeń,

swobodnie posługuje się terminami : epoka okres p.n.e, n.e.,tysiąclecie, wiek, rok
potrafi obliczyć upływ czasu od daty , określić wiek oraz połowę
wskazać wiek oraz połowę na podstawie daty

Pradzieje i najdawniejsze cywilizacje

Na poziomie wymagań koniecznych - na ocenę dopuszczającą (2) uczeń:

- wyjaśnia, do czego służy oś czasu
- wymienia epoki historyczne
- rozumie, co oznacza pojęcie chronologia
- wyjaśnia pojęcia: tysiąclecie, wiek, półwiecze
- wymienia wydarzenie, uznane za początek naszej ery
- wskazuje kontynent, z którego pochodzi człowiek

- potrafi wyjaśnić, jakie korzyści uprawy ziemi i hodowli zwierząt
- wyjaśnia, dlaczego narzędzia metalowe są lepsze od kamiennych
- wskazuje na mapie Mezopotamię
- wymienia trzy osiągnięcia mieszkańców Mezopotamii
- wyjaśnia, kim był Hammurabi i wyjaśnia zasadę oko za oko, ząb za ząb
- wskazuje na mapie Egipt i Nil
- wyjaśnia pojęcia: faraon i hieroglify
- wyjaśnia pojęcia: wielobóstwo, piramida, sarkofag, mumia, papirus
- wymienia trzy osiągnięcia Egipcjan
- wskazuje na mapie miejsca powstania cywilizacji w Azji

Na poziomie wymagań podstawowych - na ocenę dostateczną (3) uczeń:

- umieszcza daty na osi czasu w kolejności chronologicznej
- wyjaśnia skróty p.n.e., n.e.
- określa wiek wydarzenia
- wymienia epoki historyczne w kolejności chronologicznej
- oblicza czas, jaki upłynął między wydarzeniami
- podaje definicję chronologii
- wyjaśnia pojęcia: pięściak, hodowla, koczowniczy tryb życia, osiadły tryb życia
- epoka kamienia, brązu i żelaza
- opisuje życie ludzi pierwotnych
- charakteryzuje epoki kamienia, brązu i żelaza
- wyjaśnia znaczenie umiejętności rozpalania ognia przez człowieka
- wskazuje na mapie: Tygrys, Eufrat, Mezopotamię, Ur, Babilon
- wymienia najważniejsze osiągnięcia cywilizacyjne ludów starożytnej Mezopotamii
- poprawnie posługuje się pojęciami: cywilizacja, Mezopotamia, Bliski Wschód, Babilonia, Sumerowie, kanał nawadniający, kodeks, pismo klinowe, zikkurat, politeizm
- wyjaśnia, czym zajmowali się: faraon, pisarze, urzędnicy, rzemieślnicy, kupcy, kapłani

- wyjaśnia pojęcia: monoteizm, Jahwe, Izraelici, Hebrajczycy, Arka Przymierza
- podaje cechy judaizmu
- wyjaśnia, kim był: Abraham, Dawid, Salomon
- wymienia i wskazuje na mapie rzeki nad którymi powstały wielkie cywilizacje w A
- wymienia osiągnięcia pierwszych cywilizacji w Azji

Na poziomie wymagań rozszerzających– na ocenę dobrą (4) uczeń:

- określa wiek wydarzeń i połowę wieku
- wymienia wydarzenie będące początkiem naszej ery
- zna daty graniczne epok historycznych, wie, co się wtedy wydarzyło
- wyjaśnia, czym są fakty historyczne
- wyjaśnia, dlaczego pierwsi ludzie prowadzili najpierw wędrowny, a później osiadły tryb życia
- wyjaśnia, dlaczego pojawili się kupcy i rzemieślnicy
- omawia znaczenie wylewów rzek dla rozwoju rolnictwa
- wymienia państwa-miasta z terenu Mezopotamii
- wyjaśnia, dlaczego Egipt był nazywany darem Nilu
- wyjaśnia, dlaczego Egipcjanie mumifikowali zwłoki
- wyjaśnia pojęcia: politeizm, hieroglify, mumifikacja
- wyjaśnia pojęcia: Tora, Ściana Płaczu
- wskazuje na związek warunków geograficznych z zajęciami mieszkańców Palestyny
- wskazuje najważniejsze postacie z historii Izraela i wiąże je z wydarzeniami
- omawia wpływ warunków geograficznych na powstanie cywilizacji
- wyjaśnia pojęcia: hinduizm, Jedwabny Szlak

Na poziomie wymagań dopełniających – na ocenę bardzo dobrą (5) uczeń:

- charakteryzuje epoki historyczne

- bezbłędnie umieszcza daty na osi chronologicznej i określa, czy jest to pierwsza, czy druga połowa wieku
- wyjaśnia pojęcia: żarna, Żyzny Półksiężyc
- analizuje wpływ rewolucji neolitycznej na zmiany w życiu ludzi na różnych płaszczyznach
- wymienia okoliczności, które wpłynęły na powstanie państwa
- omawia władzę faraona
- wyjaśnia znaczenie pisma dla funkcjonowania państwa
- wyjaśnia znaczenie wynalazków Egipcjan
- opisuje wędrówki i niewolę Żydów
- omawia znaczenie chińskich wynalazków

Na poziomie wymagań wykraczających – na ocenę celującą (6) uczeń:

- samodzielnie układa oś czasu swojej rodziny, przedstawia wydarzenia w porządku chronologicznym i je opisuje
- analizuje wpływ warunków geograficznych na życie ludzi i zmiany w nim zachodzące
- charakteryzuje kierunki ewolucji człowieka
- porównuje poziom cywilizacyjny ludzi w różnych epokach
- analizuje znaczenie wynalezienia pisma dla funkcjonowania państwa
- wskazuje konsekwencje wynalezienia koła
- wymienia współczesne przedmioty, których powstanie było możliwe dzięki osiągnięciom ludów Mezopotamii
- porównuje Egipt z Mezopotamią pod względem wpływu warunków geograficznych na życie mieszkańców
- porównuje wynalazki poznanych cywilizacji
- porównuje cechy judaizmu i chrześcijaństwa, dostrzega korzenie chrześcijaństwa w judaizmie

Starożytna Grecja

Na poziomie wymagań koniecznych - na ocenę dopuszczającą (2) uczeń:

- wskazuje na mapie starożytną Grecję wyjaśnia pojęcie polis

- wymienia zajęcia Greków
- wyjaśnia pojęcie demokracja, zgromadzenie ludowe, strateg, wychowanie spartańskie
- wymienia miejsca największych bitew podczas wojen grecko- perskich: Maraton, Termopile Salamina
- wyjaśnia, kim był: Perykles, Leonidas
- wyjaśnia pojęcie politeizm w odniesieniu do wierzeń Greków
- określa, gdzie była siedziba bogów greckich
- wymienia, co najmniej dwóch bogów greckich
- wyjaśnia, gdzie odbywały się igrzyska
- opisuje teatr grecki
- potrafi wskazać budynek wzniesiony przez Greków
- wyjaśnia pojęcie filozofia
- rozpoznaje pismo greckie
- wymienia dwóch filozofów greckich

Na poziomie wymagań podstawowych - na ocenę dostateczną (3) uczeń:

- wyjaśnia pojęcia: Hellada, Hellenowie, akropol, agora, kolonia
- wyjaśnia pojęcie: ostracyzm, kadencja, metojkowie, hoplita
- omawia demokrację jako sposób sprawowania rządów
- wyjaśnia, na czym polegało wychowanie spartańskie
- wskazuje na mapie miejsca największych bitew podczas wojen grecko- perskich: Maraton, Termopile Salamina
- wyjaśnia pojęcia: mity, Partenon
- wymienia najważniejszych bogów greckich: Zeus, Posejdon, Hades, Atena, Artemida, Afrodyta, Hera, Apollo
- opisuje wygląd bogów greckich
- wskazuje na mapie Ateny i Olimpię
- wskazuje dyscypliny sportowe, które były uprawiane w czasie igrzysk
- opisuje pracę i stroje aktorów
- rozumie znaczenie pisma dla rozwoju nauki

- wymienia nauki, które rozwinęły się w Grecji

Na poziomie wymagań rozszerzających – na ocenę dobrą (4) uczeń:

- dostrzega i omawia wpływ warunków geograficznych na zajęcia i sposób życia starożytnych Greków
- wymienia urzędników ateńskich oraz ich kompetencje
- charakteryzuje społeczeństwo starożytnej Sparty
- zna daty największych bitew podczas wojen grecko- perskich: Maraton, Termopile, Salamina
- przedstawia sposoby oddawania czci bogom
- wyjaśnia, kim był Herakles
- wymienia bogów greckich: Dionizos, Hefajstos, Hestia, Demeter, Hermes
- omawia znaczenie sportu w codziennym życiu Greków
- wyjaśnia, w jaki sposób nagradzano zwycięzców na igrzyskach
- wie kim byli: Ajschylos, Sofokles, Eurypides i Arystofanes
- rozróżnia porządki architektoniczne
- wyjaśnia, czym zajmowali się filozofowie
- wymienia utwory Homera

Na poziomie wymagań dopełniających – na ocenę bardzo dobrą (5) uczeń:

- wyjaśnia przyczyny powstawania polis
- opisuje przyczyny kolonizacji greckiej
- omawia różnice w zadaniach kobiet i mężczyzn oraz obywateli i cudzoziemców
- tłumaczy znaczenie zwrotu: wrócić z tarczą lub na tarczy
- wyjaśnia przyczyny i opisuje przebieg wojen grecko-perskich
- wyjaśnia, kim był Homer
- wyjaśnia, kim byli herosi
- opisuje bogów greckich i ich atrybuty
- wie, czym różni się tragedia od komedii
- wymienia twórców tragedii i komedii
- porównuje osiągnięcia Greków z osiągnięciami dotychczas poznanych cywilizacji

- wymienia słynnych filozofów i dziedziny, którymi się zajmowali

Na poziomie wymagań wykraczających – na ocenę celującą (6) uczeń:

- przedstawia przyczyny wpływów greckich w basenie Morza Śródziemnego
- porównuje współczesną demokrację z demokracją ateńską
- potrafi wskazać znaczenie religii jako czynnika jednoczącego Greków
- uzasadnia, dlaczego igrzyska i teatr były czynnikami integrującymi Greków
- przedstawia integrujący charakter sztuki i nauki greckiej

Starożytny Rzym

Na poziomie wymagań koniecznych - na ocenę dopuszczającą (2) uczeń:

- potrafi wskazać Rzym na mapie;
- wymienia bohaterów legendy o powstaniu Rzymu
- zna pojęcie republika
- wyjaśnia daty: 753 r. p.n.e.
- potrafi pokazać Imperium Rzymskie na mapie
- opowiada skąd się brali niewolnicy
- wyjaśnia pojęcia cesarstwo, legiony, akwedukt, łuk triumfalny, gladiator
- omawia religię Rzymian
- wyjaśnia, gdzie i kiedy narodziło się chrześcijaństwo
- wyjaśnia pojęcia: apostoł, Mesjasz
- wie, kim był Jezus Chrystus
- rozumie pojęcie chrześcijaństwo
- zna datę upadku Cesarstwa Rzymskiego na Zachodzie(476 r.)
- podaje przykłady plemion barbarzyńskich(Hunowie)

Na poziomie wymagań podstawowych - na ocenę dostateczną (3) uczeń:

- wie, w którym wieku Rzym stał się republiką

- zna zasady funkcjonowania republiki
 - wymienia rzymskie urzędy- konsul, senator, trybun ludowy
 - wie, jak byli ubrani urzędnicy rzymscy
 - wyjaśnia pojęcia: imperium, prowincja, romanizacja
 - wyjaśnia, kim był Gajusz Juliusz Cezar, Oktawian August
 - wie, w którym wieku upadła republika
 - omawia położenie niewolników
 - wyjaśnia daty: 44 r. p.n.e.
 - rozumie pojęcia: kopuła, termy, Panteon, Koloseum, cyrk
 - wymienia bogów rzymskich
 - wskazuje osiągnięcia Rzymian w budownictwie
 - potrafi wyjaśnić powiedzenie: „Wszystkie drogi prowadzą do Rzymu”
-
- omawia założenia chrześcijaństwa
 - opowiada, jak wyglądało życie pierwszych chrześcijan
 - omawia rozwój chrześcijaństwa
 - rozumie pojęcia: Ewangelia, katakumby, tolerancja religijna, barbarzyńcy
 - wskazuje na mapie cesarstwo wschodniorzymskie i zachodniorzymskie

Na poziomie wymagań rozszerzających– na ocenę dobrą (4) uczeń:

- wskazuje kompetencje urzędników rzymskich
- wie, kim byli patrycjusze i plebejusze
- wyjaśnia pojęcia: dyktator,
- wyjaśnia daty: 509 r. p.n.e.
- wyjaśnia pojęcia: Galia, barbarzyńcy, Germanowie
- wymienia prowincje rzymskie
- wskazuje przyczyny rzymskich podbojów
- wie, jaki był wpływ Rzymian na podbite prowincje
- wyjaśnia daty: 30 r. p.n.e.
- opowiada o edukacji rzymskiej
- wymienia rzymskich twórców: Wergiliusz, Horacy, Owidiusz, Liwiusz, Tacyt,
Cyceron

- wymienia przyczyny prześladowań chrześcijan
- wyjaśnia pojęcia; poganie
- wyjaśnia daty: 313 r., 380 r.
- wyjaśnia, kim był: Konstantyn Wielki, Teodozjusz Wielki
- wskazuje przyczyny słabości Imperium Rzymskiego
- wymienia plemiona germańskie najeżdżające Rzym

Na poziomie wymagań dopełniających – na ocenę bardzo dobrą (5) uczeń:

- porównuje republikę rzymską z demokracją ateńską
- wie, kim był Spartakus
- rozumie, dlaczego doszło do upadku republiki
- wyjaśnia wpływ Greków na kulturę rzymską
- uzasadnia, że państwo rzymskie było krajem wielu religii
- wymienia bogów rzymskich i ich greckich odpowiedników
- wskazuje efekty podbojów rzymskich i upadku republiki
- wyjaśnia, czym różni się chrześcijaństwo od judaizmu
- wyjaśnia podobieństwa między judaizmem a chrześcijaństwem
- wskazuje przyczyny upadku Cesarstwa Rzymskiego na Zachodzie

Na poziomie wymagań wykraczających – na ocenę celującą (6) uczeń:

- rozumie przyczyny walk plebejuszy z patrycjuszami
- omawia różnice między republiką a cesarstwem
- wymienia przyczyny wojen Rzymu z Kartaginą i jakie były ich skutki
- dostrzega wpływ osiągnięć Rzymian na współczesny świat
- analizuje przyczyny rozwoju chrześcijaństwa

Początki średniowiecza

Na poziomie wymagań koniecznych - na ocenę dopuszczającą (2) uczeń:

- wskazuje Bizancjum na mapie
- rozumie pojęcia: cesarstwo wschodnie, schizma wschodnia

- wie, jak wygląda mozaika
- wyjaśnia, kim był Justynian Wielki
- wskazuje na mapie Półwysep Arabski
- wie, kim był Mahomet
- rozumie pojęcia: islam, Koran, muzułmanin, arabeska
- wie, w którym wieku powstał islam(622 r.)
- wie, kim był Karol Wielki
- zna daty: 800 r., 843 r.
- wymienia państwa, które powstały po traktacie w Verdun
- wie, kto został cesarzem w 962 r.(Otton I)
- wyjaśnia, kim byli wikingowie
- potrafi opisać wygląd osady w Biskupinie
- potrafi wymienić państwa słowiańskie
- wie, jak żyli pierwsi Słowianie
- wie kim byli Cyryl i Metody

Na poziomie wymagań podstawowych - na ocenę dostateczną (3) uczeń:

- wyjaśnia pojęcia: papież, patriarcha
- wymienia działania cesarza Justyniana
- wymienia osiągnięcia Bizancjum w dziedzinie kultury i architektury
- zna konsekwencje schizmy wschodniej
- wyjaśnia pojęcia: kalif, prorok, meczet
- wymienia założenia islamu
- wskazuje ziemie podbite przez Arabów
- wymienia języki, które wykształciły się w Europie
- wyjaśnia pojęcie: gród
- omawia organizację państw słowiańskich

Na poziomie wymagań rozszerzających– na ocenę dobrą (4) uczeń:

- wskazuje różnice między cesarstwem wschodnim a zachodnim
- rozumie znaczenie Bizancjum dla zachowania dorobku starożytności

- wyjaśnia pojęcia: hrabstwo, marchia, minuskuła karolińska, traktat w Verdun
- przedstawia zmiany wprowadzone przez Karola Wielkiego w zakresie kultury i sztuki
- wyjaśnia datę: 1066 r.
- wyjaśnia pojęcia: waregowie, Normandia
- wyjaśnia, kim był Wilhelm Zdobywca
- wymienia przyczyny najazdów wikingów na Europę
- wie, w jaki sposób chrystianizowano plemiona słowiańskie
- rozumie pojęcie cyrylicy i dostrzega znaczenie pisma dla rozwoju chrześcijaństwa w Europie

Na poziomie wymagań dopełniających – na ocenę bardzo dobrą (5) uczeń:

- podaje argumenty uzasadniające przydomek cesarza Justyniana
- wskazuje działania, które miały pomóc w odbudowaniu cesarstwa
- rozumie, jakie znaczenie mieli Arabowie w przekazaniu potomnym dorobku starożytnych Greków
- rozumie znaczenie przyjęcia chrztu przez Franków
- rozumie, dlaczego Karolowi nadano przydomek Wielki
- rozumie znaczenie koronacji Ottona I na cesarza
- wie, dlaczego Cyryla i Metodego nazywano apostołami Słowian
- rozumie i omawia różnice spowodowane przyjęciem chrztu ze wschodu i zachodu Europy

Na poziomie wymagań wykraczających – na ocenę celującą (6) uczeń:

- omawia współczesne konsekwencje schizmy wschodniej
- rozumie znaczenie handlu i wojen arabskich dla rozprzestrzeniania się osiągnięć innych kultur
- wyjaśnia, dlaczego upadek Cesarstwa Rzymskiego na Zachodzie zmienił Europę
- rozumie znaczenie zmian, które zaszły dzięki reformom Karola Wielkiego

- rozumie przyczyny osłabienia władzy królewskiej we wczesnym średniowieczu
- dostrzega współczesne skutki przyjmowania chrztu przez Słowian z Rzymu lub Bizancjum

Społeczeństwo, władza i kultura średniowiecznej Europy

Na poziomie wymagań koniecznych - na ocenę dopuszczającą (2) uczeń:

- wie, kto mógł zostać rycerzem, przedstawia zadania rycerza
- opowiada, na czym polegał system lenny
- wymienia elementy obronne zamku
- wie jak wyglądało życie na wsi średniowiecznej
- dostrzega różnice między panem a poddanymi
- wymienia stany społeczne (rycerze, duchowni, mieszczanie, chłopci)
- opowiada, czym zajmowali się mieszkańcy miast
- wyjaśnia pojęcia: ratusz
- potrafi opisać wygląd średniowiecznego miasta
- wymienia style architektoniczne średniowiecza
- wyjaśnia, czym były uniwersytety
- opisuje, czym się zajmowali zakonnicy
- wyjaśnia, czego dotyczył spór między papieżem a cesarzem w XI w.
- rozumie pojęcia: krucjata, wyprawa krzyżowa, Ziemia Święta
- wyjaśnia, czym zajmowały się zakony rycerskie

Na poziomie wymagań podstawowych - na ocenę dostateczną (3) uczeń:

- przedstawia drogę od pazaia do rycerza oraz zadania związane z poszczególnymi stopniami
- rozumie pojęcia: wasal, senior, lenno
- opowiada o zamku i jego roli jako siedziby możnowładcy
- wyjaśnia pojęcia: czynsz, pańszczyzna
- wymienia narzędzia używane do pracy na roli w okresie średniowiecza;
- wyjaśnia, na czym polegało osadnictwo

- wymienia grupy społeczne mieszkające w średniowiecznych miastach (patrycjat, pospólstwo, plebs)
- wyjaśnia pojęcia: cech, mistrz, czeladnik, ława miejska, rada miejska
- wymienia funkcje miast
- wymienia po dwie cechy charakterystyczne stylu romańskiego i gotyckiego

- wymienia przykłady średniowiecznych zakonów
- wie, gdzie powstał pierwszy zakon i kto był jego założycielem
- rozumie zasadę „Módl się i pracuj”
- wyjaśnia pojęcia: zakon, klasztor
- wie, kim byli: Henryk IV i Grzegorz VII
- opowiada o etapach sporu między papieżem a cesarzem
- wymienia założenia reformy kościoła zaproponowane przez klasztory benedyktyńskie
- wskazuje na mapie trasy wypraw krzyżowych i miejsca powstawania państw krzyżowców
- wymienia zakony rycerskie powstałe w Jerozolimie
- wyjaśnia daty: 1096 r., 1099 r.

Na poziomie wymagań rozszerzających– na ocenę dobrą (4) uczeń:

- rozumie pojęcia: inwestytura, hołd
- opowiada o ceremonii nadawania lenna
- wie, na czym polegała kultura rycerska
- wyjaśnia pojęcia: trubadur
- wyjaśnia pojęcia: dziesięcina
- wymienia obowiązki chłopów i pana
- wymienia nowe sposoby uprawiania ziemi
- opowiada o procesie lokowania miasta i jego cechach
- opisuje grupy społeczne zamieszkujące miasta
- wyjaśnia, jakie znaczenie miały cechy
- wymienia cechy charakterystyczne stylu romańskiego i gotyckiego
- wymienia najstarsze uniwersytety

- opowiada, jaką rolę pełniły uniwersytety
- opowiada, czym zajmowali się dominikanie i franciszkanie
- wyjaśnia pojęcia: pergamin skryptorium, inicjał
- rozumie określenie „pójść do Kanossy” i zna jego genezę
- wyjaśnia pojęcia; opat, kardynał, konkordat
- wyjaśnia daty: 1077 r., 1122 r.
- wymienia przyczyny wypraw krzyżowych
- wyjaśnia daty: 1291 r.

Na poziomie wymagań dopełniających – na ocenę bardzo dobrą (5) uczeń:

- przedstawia przyczyny i skutki powstania systemu lennego
- wyjaśnia znaczenie osadnictwa dla właściciela ziemi
- rozumie znaczenie pogody dla życia na wsi
- rozumie, dlaczego właściciele ziemi dążyli do lokowania miast
- opisuje samorząd miasta w średniowieczu
- opisuje wpływ duchowieństwa i chrześcijaństwa na życie w średniowiecznej Europie
- wyjaśnia pojęcia; miniatura, katedra
- omawia przyczyny sporu między papieżem a cesarstwem
- rozumie przyczyny zmian zaproponowanych przez klasztory benedyktyńskie
- opisuje wpływ wartości uznawanych w średniowieczu za ważne na powstanie ruchu krucjatowego
- wymienia skutki wypraw krzyżowych
- wyjaśnia daty: 1187 r.

Na poziomie wymagań wykraczających – na ocenę celującą (6) uczeń:

- omawia rolę króla w systemie lennym
- wyjaśnia, jaki wpływ miał system lenny na pozycję króla i sytuację wewnętrzną w państwie
- opisuje wpływ nowych metod uprawiania ziemi i nowych narzędzi na życie mieszkańców wsi

- przedstawia podobieństwa i różnice między miastem współczesnym a średniowiecznym
- porównuje rolę zakonów w średniowieczu i we współczesności
- rozumie znaczenie konkordatu w Wormacji dla stosunków między Kościołem a państwami średniowiecznej Europy
- wyjaśnia daty: 1075 r.
- opisuje przyczyny zakończenia krucjat

Polska pierwszych Piastów

Na poziomie wymagań koniecznych - na ocenę dopuszczającą (2) uczeń:

- wie, kim byli Mieszko I i Dobrawa
- wie, kiedy Polska przyjęła chrzest(966 r.)
- wie, kto był następcą Mieszka I
- wie, kim był św. Wojciech
- wie, w którym roku Bolesław Chrobry został królem(1025 r.) i kiedy był zjazd w Gnieźnie(1000 r.)
- wyjaśnia pojęcia: relikwie
- wie, jaka dynastia sprawowała rządy w średniowiecznej Polsce
- wie, kim byli Mieszko II, Bolesław Śmiały, Kazimierz Odnowiciel
- wyjaśnia daty:1025 r.
- wie, kto i kiedy podzielił Polskę na dzielnice
- wskazuje na mapie Polskę w XII w.
- wyjaśnia daty:1138 r.
- wymienia grupy społeczne w Polsce średniowiecznej
- wie, jakie były zajęcia wojów
- podaje przykłady osad służebnych
- zna pojęcia: możnowładca, wojowie, duchowieństwo

Na poziomie wymagań podstawowych - na ocenę dostateczną (3) uczeń:

- wymienia największe plemiona zamieszkujące ziemie polskie
 - opowiada o tworzeniu państwa polskiego
 - opowiada o przyjęciu chrztu
 - wyjaśnia pojęcia: gród, wiec, danina, biskupstwo misyjne
 - wie, kto i kiedy brał udział w zjeździe gnieźnieńskim
 - opowiada o misji biskupa Wojciecha
 - wyjaśnia daty: 997 r.
 - wie, z kim Bolesław Chrobry toczył wojny i zna rezultat tych wojen
-
- wymienia problemy Polski w I połowie XI w.
 - wyjaśnia daty: 1076 r., 1079 r..
 - wyjaśnia kim był: Bezprym, biskup Stanisław
 - wymienia władców Polski – Władysława Hermana i Bolesława Krzywoustego;
-
- wie, na czym polegał konflikt Bolesława i Zbigniewa
 - wymienia dzielnice wyznaczone przez Bolesława Krzywoustego
 - wyjaśnia daty: 1109 r.
 - wyjaśnia pojęcia: zasada senioratu, dzielnica senioralna
 - opisuje życie na wsi i w mieście
 - wymienia daniny i posługi obowiązujące poddanych
 - wyjaśnia pojęcia: okręg grodowy, pan grodowy, kasztelan, podgrodzie, osady służebne

Na poziomie wymagań rozszerzających– na ocenę dobrą (4) uczeń:

- wie, kiedy była bitwa pod Cedynią(972 r.);
- rozumie znaczenie podbojów dla tworzenia państwa Mieszka
- wymienia przodków Mieszka I
- wskazuje przyczyny i skutki zjazdu gnieźnieńskiego
- wyjaśnia daty: 1002-1018, 1017 r., 1018 r.
- wyjaśnia pojęcia: arcybiskupstwo, diadem
- wymienia przyczyny problemów Polski w XI w.

- wskazuje działania mające na celu poprawę sytuacji Polski podejmowane przez kolejnych władców
- wyjaśnia daty: 1031 r., 1039r
- wie, dlaczego obrona Głogowa przeszła do legendy
- wymienia dzielnice wyznaczone przez Bolesława Krzywoustego i ich władców
- omawia działania wojenne Bolesława Krzywoustego
- wyjaśnia daty: 1122 r.
- wymienia obowiązki duchowieństwa i możnowładców
- wskazuje różnice występujące między poszczególnymi stanami

Na poziomie wymagań dopełniających – na ocenę bardzo dobrą (5) uczeń:

- wskazuje przyczyny i skutki przyjęcia chrześcijaństwa
- przedstawia plany Ottona III dotyczące odnowienia Cesarstwa Rzymskiego
- rozumie znaczenie powołania pierwszego arcybiskupstwa na ziemiach polskich
- rozumie przyczyny problemów wewnętrznych państwa polskiego
- wymienia skutki testamentu Bolesława Krzywoustego;
- rozumie znaczenie konfliktu między Bolesławem a Zbigniewem
- dostrzega wpływ chrześcijaństwa na funkcjonowanie państwa polskiego

Na poziomie wymagań wykraczających – na ocenę celującą (6) uczeń:

- analizuje zmiany spowodowane przez chrzest w kontekście międzynarodowego położenia Polski
- rozumie, jak koronacja wpłynęła na sytuację Polski w Europie
- wskazuje skutki koronacji Bolesława Śmiałego i zamordowania biskupa Stanisława
- analizuje znaczenie podboju Pomorza

- rozumie, jakie znaczenie miały powinności poszczególnych grup społecznych dla funkcjonowania państwa

Polska dzielnicowa i zjednoczona

Na poziomie wymagań koniecznych - na ocenę dopuszczającą (2) uczeń:

- wie, kto podzielił Polskę na dzielnice
- rozumie pojęcia: Krzyżacy, Mongołowie
- wymienia stany w społeczeństwie polskim
- wie, na czym polegała kolonizacja, trójpolówka
- wie, kto i kiedy zjednoczył ziemie polskie
- wie, jakie ziemie Polska utraciła na rzecz Krzyżaków
- wie, kto był ostatnim królem Polski z dynastii Piastów
- rozumie powiedzenie „Zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną.”
- wie, z kim Polska zawarła unię w XIV w.
- wie, kim byli: Jadwiga i Władysław Jagiełło
- wie, jaki był rezultat bitwy pod Grunwaldem, wie, kto w niej walczył
- zna nazwę dynastii, która rządziła Polską od 1385 r.
- wyjaśnia daty: 1385 r.
- wie, kim byli: Władysław Warneńczyk, Kazimierz Jagiellończyk
- wie, kiedy Polska odzyskała Pomorze Gdańskie
- wyjaśnia daty: 1466 r.
- wie, z jakich izb składał się sejm i kto w nim zasiadał
- rozumie pojęcie szlachta, rada królewska

Na poziomie wymagań podstawowych - na ocenę dostateczną (3) uczeń:

- wymienia sąsiadów Polski w okresie rozbicia dzielnicowego
- wie, z kim walczyli Polacy w okresie rozbicia dzielnicowego i zna efekty tych w
- wyjaśnia daty: 1226 r., 1241 r.
- wie kim był: Konrad Mazowiecki, Henryk Pobożny
- opowiada o procesie kolonizacji na prawie niemieckim

- wymienia zajęcia różnych stanów
- wyjaśnia pojęcia: sołtys, wójt, ława wiejska, burmistrz, wolnizna
- wymienia kolejnych władców Polski
- wie, kiedy Polska utraciła Pomorze Gdańskie(1308-1309)
- wskazuje wydarzenie uznawane za zakończenie rozbicia dzielnicowego(1320 r.)
- wyjaśnia daty: 1095 r., 1320 r.
- wyjaśnia kim był: Jakub Świnka
- wymienia działania Kazimierza Wielkiego w polityce wewnętrznej i zagranicznej
- wie, kiedy została utworzona Akademia Krakowska(1364 r.)
- wyjaśnia daty: 1343 r., 1364 r.
- wie kim był Ludwik Andegaweński(Węgierski)
- opowiada o zawarciu unii Polski z Węgrami i Litwą
- opowiada o chrzcie Litwy i tzw. wielkiej wojnie z Krzyżakami
- wie, dlaczego doszło do wojny z Krzyżakami w 1409 r.
- wyjaśnia pojęcia: unia personalna, Żmudź, Inflanty
- wie, jakie były efekty drugiego pokoju toruńskiego
- zna powody rozpadu unii polsko-węgierskiej
- wie kim był: Jan Długosz, Zbigniew Oleśnicki
- wyjaśnia pojęcia: przywilej, sejm walny, konstytucja nihil novi, elekcja
- wie, na czym polega monarchia stanowa

Na poziomie wymagań rozszerzających– na ocenę dobrą (4) uczeń:

- wie, w jaki sposób układały się stosunki z sąsiadami Polski w okresie rozbicia dzielnicowego
- opisuje proces budowania państwa krzyżackiego
- rozumie znaczenie zmian w rolnictwie dla życia ludzi
- wyjaśnia pojęcia: lokacja, zasadzka, przywilej
- wskazuje przyczyny zjednoczenia ziem polskich
- rozumie znaczenie utraty Pomorza;
- opowiada o próbach odzyskania utraconych ziem

- wyjaśnia daty: 1331 r.
- rozumie znaczenie powołania Akademii Krakowskiej
- omawia, w jaki sposób Kazimierz Wielki rozwiązał problemy z Czechami i Krzyżakami
- wyjaśnia daty: 1333 r.
- rozumie przyczyny zawarcia przez Polskę unii z Litwą
- wie, dlaczego doszło do wielkiej wojny z Krzyżakami
- zna postanowienia I pokoju toruńskiego
- wyjaśnia daty: 1370 r., 1400 r.
- wie kim był Witold, Ulrich von Jungingen
- wie, w których państwach zasiadali na tronach władcy z dynastii Jagiellonów

- zna cele i efekty działania Związku Pruskiego
- wyjaśnia daty: 1434 r., 1440 r.
- wie, kiedy zebrał się pierwszy polski sejm
- opowiada o kształtowaniu się monarchii stanowej
- opowiada o powstawaniu przywilejów
- wyjaśnia daty: 1493 r., 1505 r.

Na poziomie wymagań dopełniających – na ocenę bardzo dobrą (5) uczeń:

- wskazuje skutki stosunków Polski z sąsiadami
- omawia przyczyny zaproszenia Krzyżaków do Polski
- analizuje znaczenie kolonizacji dla rozwoju gospodarczego
- wskazuje, w jaki sposób kształtował się samorząd na wsi, a jak w mieście
- wskazuje rolę Kościoła w zjednoczeniu ziem polskich
- omawia znaczenie pokoju z Krzyżakami i Czechami dla Polski
- wyjaśnia pojęcia: podkanclerzy, kanclerz, podskarbi, marszałek, statuty kazimierzowskie
- rozumie znaczenie przywileju koszyckiego
- rozumie znaczenie odzyskania Gdańska dla Polski
- rozumie okoliczności nadawania przywilejów, wskazuje ich konsekwencje

- wymienia treść przywilejów nadanych szlachcie

Na poziomie wymagań wykraczających – na ocenę celującą (6) uczeń:

- wskazuje skutki rozbitcia dzielnicowego na różnych płaszczyznach
- rozumie, w jaki sposób ukształtowały się poszczególne grupy społeczne w Polsce
- rozumie znaczenie zjednoczenia ziem polskich dla zmiany położenia międzynarodowego Polski
- omawia politykę następstwa tronu w Polsce
- analizuje zmiany zachodzące w państwie polskim pod wpływem unii
- omawia przyczyny wzrostu potęgi Jagiellonów
- omawia funkcjonowanie monarchii stanowej, dostrzega różnice między monarchią stanową a patrymonialną

VI Wymagania edukacyjne z historii dla klasy VI

chronologia historyczna

Na poziomie wymagań koniecznych - na ocenę dopuszczającą (2) uczeń:

- uczeń stara określić czas wydarzeń,

posługuje się terminami : epoka okres p.n.e, n.e., tysiąclecie, wiek, rok
potrafi obliczyć upływ czasu od daty , określić wiek oraz połowę
wskazać wiek oraz połowę na podstawie daty- popełnia kilka usterek

Na poziomie wymagań podstawowych - na ocenę dostateczną (3) uczeń:

- uczeń potrafi określić czas wydarzeń,

posługuje się terminami : epoka okres p.n.e, n.e., tysiąclecie, wiek, rok
potrafi obliczyć upływ czasu od daty , określić wiek oraz połowę
wskazać wiek oraz połowę na podstawie daty- popełnia kilka usterek

Na poziomie wymagań rozszerzających – na ocenę dobrą (4) uczeń:

- uczeń dobrze potrafi określić czas wydarzeń,

wskazać wiek oraz połowę na podstawie daty

Na poziomie wymagań dopełniających – na ocenę bardzo dobrą (5) uczeń:

- uczeń bardzo dobrze potrafi określić czas wydarzeń, swobodnie posługuje się terminami : epoka okres p.n.e, n.e., tysiąclecie, wiek, rok potrafi obliczyć upływ czasu od daty , określić wiek oraz połowę wskazać wiek oraz połowę na podstawie daty

Na poziomie wymagań wykraczających – na ocenę celującą (6) uczeń:

- uczeń bezbłędnie potrafi określić czas wydarzeń, swobodnie posługuje się terminami : epoka okres p.n.e, n.e., tysiąclecie, wiek, rok potrafi obliczyć upływ czasu od daty , określić wiek oraz połowę wskazać wiek oraz połowę na podstawie daty
- swobodnie posługuje się terminami : epoka okres p.n.e, n.e., tysiąclecie, wiek, rok potrafi obliczyć upływ czasu od daty , określić wiek oraz połowę

Europa i świat w XVI wieku

Na poziomie wymagań koniecznych - na ocenę dopuszczającą (2) uczeń:

- rozumie pojęcia: renesans, odrodzenie, człowiek renesansu
- wymienia najwybitniejszych twórców włoskiego renesansu
- wskazuje na mapie Włochy

Na poziomie wymagań podstawowych - na ocenę dostateczną (3) uczeń:

- rozumie termin humanizm
- wymienia skutki gospodarcze, społeczne i polityczne odkryć geograficznych
- wymienia rośliny przywiezione do Europy przez odkrywców
- rozumie pojęcie tolerancji religijnej
- przedstawia działalność sądów kościelnych i jezuitów

Na poziomie wymagań rozszerzających – na ocenę dobrą (4) uczeń:

- podaje przyczyny narodzin renesansu we Włoszech
- opisuje znaczenie upowszechnienia druku dla rozwoju kultury
- omawia odkrycie Kopernika
- wymienia przyczyny odkryć geograficznych
- zna datę: 1519-1522
- opowiada o dokonaniach Inków i Azteków
- wskazuje na mapie posiadłości kolonialne Portugalii i Hiszpanii
- wymienia przyczyny reformacji
- przedstawia skutki reformacji
- opisuje wojny religijne oraz ich skutki
- omawia zmiany, które nastąpiły w Kościele katolickim po soborze

Na poziomie wymagań dopełniających – na ocenę bardzo dobrą (5) uczeń:

- na wybranym przykładzie omawia cechy sztuki renesansowej
- rozumie przełomowe znaczenie odkrycia Mikołaja Kopernika
- rozumie znaczenie wprowadzenia nowego typu statków dla odkryć geograficznych
- rozumie zmiany, które zaszły w Europie i Nowym Świecie w wyniku odkryć geograficznych
- wymienia różnice między katolicyzmem i protestantyzmem;
- dostrzega różnorodność przyczyn reformacji i jej przebiegu w zależności od państwa
- rozumie skutki dwóch reform chrześcijaństwa; omawia wpływ reform na zmiany w życiu Kościoła

Na poziomie wymagań wykraczających – na ocenę celującą (6) uczeń:

- porównuje sztukę renesansu i średniowiecza
- wskazuje podobieństwa między sztuką renesansu i starożytności
- analizuje zmiany, które zaszły w XV i XVI wieku, i dostrzega ich wpływ na życie ludzi

- porównuje sposoby podróżowania na przestrzeni wieków, dostrzega znaczenie zmian
- omawia znaczenie zmian wprowadzonych przez odkrywców na podbitych terenach, wskazuje ich pozytywy i negatywy
- analizuje przyczyny wojen religijnych
- wskazuje zmiany, które zaszły w Europie w związku z reformacją
- porównuje sytuację w Kościele katolickim przed soborem i po jego reformach

Polska w XVI wieku

Na poziomie wymagań koniecznych - na ocenę dopuszczającą (2) uczeń:

- wymienia ostatnich władców z dynastii Jagiellonów
- rozumie określenie: hołd pruski
- wyjaśnia pojęcia: unia realna, Rzeczpospolita Obojga Narodów
- wie, kiedy doszło do zawarcia unii realnej (1569 r.)
- rozumie pojęcia: pańszczyzna, folwark, „spichlerz Europy”
- wymienia narody zamieszkujące Rzeczpospolitą
- wskazuje na mapie tereny zamieszkałe przez Polaków, Litwinów, Rusinów, Niemców
- wymienia religie i wyznania XVI-wiecznej Rzeczypospolitej
- omawia renesansowy charakter Zamościa
- rozumie pojęcie „złoty wiek kultury polskiej”

Na poziomie wymagań podstawowych - na ocenę dostateczną (3) uczeń:

- wskazuje, czym szlachta różniła się od innych stanów
- wymienia postanowienia unii lubelskiej
- rozumie pojęcia: pacta conventa, Akademia Wileńska
- wyjaśnia zasady wolnej elekcji
- wie, gdzie odbywały się wolne elekcje
- omawia rządy dwóch pierwszych władców elekcyjnych

- wie, dlaczego w Rzeczypospolitej rozwinęła się produkcja zboża i handel tym towarem
- wie, co Rzeczpospolita eksportowała i importowała
- na przykładzie Lwowa omawia współistnienie różnych narodów

Na poziomie wymagań rozszerzających– na ocenę dobrą (4) uczeń:

- wie, jak doszło do likwidacji państwa zakonnego
- zna postanowienia traktatu pokojowego zawartego w 1525 r.
- rozumie zasadę jednomyślności w pracy sejmu
- omawia znaczenie szlachty w państwie
- zna przyczyny zawarcia unii polsko-litewskiej
- wymienia i rozumie skutki unii
- rozumie znaczenie artykułów henrykowskich i pacta conventa dla ograniczenia władzy królewskiej;
- rozumie znaczenie propagandy w czasie wolnej elekcji
- analizuje znaczenie Gdańska dla polskiej gospodarki
- wie, dlaczego w Rzeczypospolitej mieszkało wiele mniejszości narodowych
- omawia przyczyny i skutki tolerancji religijnej
- omawia wpływ podróży, powstawania uniwersytetów i upowszechnienia druku na zmiany w polskiej kulturze
- wskazuje cechy renesansu(ratusz w Zamościu, Wawel)

Na poziomie wymagań dopełniających – na ocenę bardzo dobrą (5) uczeń:

- wskazuje konsekwencje demokracji szlacheckiej;
- wskazuje przyczyny przewagi politycznej szlachty w Polsce
- rozumie różne oceny unii ze strony Polaków i Litwinów
- dostrzega wady i zalety elekcyjnego powołania władcy
- rozumie i uzasadnia wpływ handlu zbożem na położenie chłopów i wzrost roli gospodarczej szlachty

- rozumie i uzasadnia, dlaczego w odniesieniu do Zamościa używa się określenia „miasto idealne”

Na poziomie wymagań wykraczających – na ocenę celującą (6) uczeń:

- omawia położenie międzynarodowe Polski za ostatnich Jagiellonów
- porównuje demokrację szlachecką z innymi formami sprawowania władzy
- porównuje charakter unii realnej i unii personalnej;
- ocenia zawarcie unii z perspektywy polityki zagranicznej i wewnętrznej
- porównuje monarchię elekcyjną z monarchią dziedziczną
- uzasadnia znaczącą rolę szlachty w gospodarce polskiej
- porównuje sytuację protestantów w Rzeczypospolitej i Europie
- porównuje renesans w Polsce i Europie

Europa i Polska w XVII wieku

Na poziomie wymagań koniecznych - na ocenę dopuszczającą (2) uczeń :

- rozumie pojęcia: Król Słońce, monarchia absolutna, Wersal, etykieta
- wie, kiedy doszło do rewolucji w Anglii -rozumie pojęcia: purytanie, Wspaniała Rewolucja, Deklaracja praw
- zna postacie: Zygmunta III Wazy, Władysława IV Wazy, Dymitra Samozwańca
- wskazuje na mapie państwo, z którym Polska zawarła unię personalną z chwilą powołania na tron Zygmunta III Wazy
- rozumie pojęcia: Kozacy, rejestr kozacki, ugoda w Perejaślawiu
- zna postać Bohdana Chmielnickiego
- zna postacie: Jana Kazimierza, Augustyna Kordeckiego, Stefana Czarnieckiego;
- wyjaśnia pojęcia: liberum veto, „złota wolność”, rokosz, królewężta
- zna sylwetkę i dokonania Jana III Sobieskiego
- wie, kiedy miały miejsce bitwy pod Chocimiem (1673 r.) i pod Wiedniem (1683 r.) oraz jaki był ich rezultat
- rozumie pojęcia: haracz, odsiecz wiedeńska

- wskazuje na mapie miejsca bitew z Turkami
- wskazuje przykłady sztuki barokowej w architekturze, malarstwie i rzeźbie
- wyjaśnia pojęcia: barok, sarmatyzm, wie, jakiego dotyczyły okresu
- opowiada o stylu życia szlachty

Na poziomie wymagań podstawowych - na ocenę dostateczną (3) uczeń:

- wyjaśnia słowa „Państwo to ja”
- opowiada o drodze Francji do pozycji mocarstwa
- wskazuje zmiany zachodzące w Anglii, gdy była republiką
- rozumie zasadę „król panuje, ale nie rządzi”
- wie, jak zakończyła się unia personalna Polski i Szwecji
- zna okoliczności objęcia tronu Rzeczypospolitej przez dynastię Wazów

Na poziomie wymagań rozszerzających – na ocenę dobrą (4) uczeń:

- przedstawia cechy monarchii absolutnej
- rozumie, dlaczego doszło do konfliktu króla z Parlamentem, wskazuje skutki tego sporu
- wyjaśnia przyczyny i skutki interwencji polskiej w Rosji
- wskazuje przyczyny wybuchu powstania kozackiego
- wskazuje przyczyny konfliktu między Polską a Szwecją
- rozumie znaczenie udanej obrony Jasnej Góry
- rozumie i omawia demograficzne skutki wojen XVII-wiecznych
- wskazuje przyczyny wojen polsko-tureckich
- rozumie znaczenie bitwy pod Wiedniem
- rozumie znaczenie sztuki baroku dla Kościoła katolickiego
- omawia początki nietolerancji religijnej w Polsce, wskazuje jej przyczyny

Na poziomie wymagań dopełniających – na ocenę bardzo dobrą (5) uczeń:

- rozumie i uzasadnia rolę Ludwika XIV w tworzeniu potęgi Francji;
- wyjaśnia, dzięki czemu Francja stała się potęgą w Europie

- opowiada o powstaniu Wielkiej Brytanii;
- charakteryzuje ustrój Wielkiej Brytanii
- dostrzega i omawia konsekwencje unii ze Szwecją, porównuje ją z unią lubelską
- rozumie znaczenie upadku gospodarczego Rzeczypospolitej dla funkcjonowania państwa
- omawia znaczenie traktatu w Buczaczu, rozumie, dlaczego nazywano go haniebnym
- omawia okoliczności, w których Polacy ruszyli na odsiecz Wiedniowi
- rozumie znaczenie odsieczy dla pozycji Polski w Europie
- wskazuje różnice między kulturą baroku w Europie i w Rzeczypospolitej

Na poziomie wymagań wykraczających – na ocenę celującą (6) uczeń:

- porównuje demokrację szlachecką z monarchią absolutną
- porównuje sposób sprawowania rządów w Wielkiej Brytanii XVII wieku i demokrację szlachecką
- analizuje pozycję międzynarodową Rzeczypospolitej za rządów Zygmunta III Wazy
- analizuje przyczyny sukcesu powstania
- wskazuje przyczyny i skutki zbliżenia się Kozaków i Rosji
- rozumie dążenie do opanowania Bałtyku przez państwa nad nim leżące
- rozumie wpływ „złotej wolności” na sytuację polityczną w Rzeczypospolitej w X
- wyjaśnia, dlaczego Jana III Sobieskiego nazywano „Lwem Lechistanu”
- rozumie przyczyny różnic pomiędzy kulturą baroku w Europie i w Rzeczypospolitej

Europa i świat w XVIII wieku

Na poziomie wymagań koniecznych - na ocenę dopuszczającą (2) uczeń :

- rozumie pojęcia: „stulecie światła”, Wielka encyklopedia francuska, manufaktura, trójpodział władz, absolutyzm oświecony
- opisuje wynalazki oświecenia
- wskazuje na mapie Prusy, Rosję i Austrię

- wyjaśnia pojęcia: absolutyzm oświecony, imperator
- wymienia XVIII-wiecznych władców, którzy wprowadzili zmiany w Rosji, Prusach i Austrii
- rozumie pojęcia: herbatka bostońska, Deklaracja niepodległości, konstytucja
- wie, kiedy została podpisana Deklaracja niepodległości (1776 r.), tłumaczy, dlaczego ten dzień jest świętem narodowym w Stanach Zjednoczonych
- wymienia Polaków walczących o niepodległość USA
- zna postacie Jerzego Waszyngtona i Benjamina Franklina
- rozumie pojęcia: stan trzeci, Bastylia, monarchia konstytucyjna, Deklaracja praw człowieka i obywatela
- wie, kiedy we Francji: wybuchła rewolucja (1789 r.), powstała monarchia konstytucyjna

Na poziomie wymagań podstawowych - na ocenę dostateczną (3) uczeń:

- rozumie, dlaczego Kościuszko i Pułaski są bohaterami dla Amerykanów
- wymienia stany społeczne we Francji rządzonej przez Ludwika XVI, omawia ich rolę w państwie
- wyjaśnia okoliczności powstania monarchii konstytucyjnej
- wyjaśnia okoliczności wybuchu wojny Francji z sąsiadami
- charakteryzuje Francję jako republikę

Na poziomie wymagań rozszerzających – na ocenę dobrą (4) uczeń:

- rozumie znaczenie wprowadzenia obowiązkowego szkolnictwa
- omawia koncepcję trójpodziału władz Monteskiusza
- wyjaśnia na przykładzie sąsiadów Rzeczypospolitej, na czym polegał absolutyzm oświecony w praktyce
- wskazuje przyczyny wybuchu wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych
- omawia system sprawowania władzy w Stanach Zjednoczonych
- wymienia przyczyny rewolucji we Francji
- przedstawia skutki rewolucji we Francji

Na poziomie wymagań dopełniających – na ocenę bardzo dobrą (5) uczeń:

- analizuje absolutyzm oświecony i dostrzega jego wpływ na funkcjonowanie państwa
- rozumie znaczenie reform gospodarczych i wojskowych przeprowadzonych w państwach ościennych
- wskazuje różnice w systemie sprawowania władzy w państwach europejskich i w Stanach Zjednoczonych
- porównuje monarchię absolutną z monarchią konstytucyjną
- rozumie i przedstawia zmiany społeczne, jakie zaszły we Francji podczas rewolucji

Na poziomie wymagań wykraczających – na ocenę celującą (6) uczeń:

- porównuje sposób sprawowania władzy w Rzeczypospolitej i jej sąsiadów
- uzasadnia, dlaczego Stany Zjednoczone były pierwszym krajem, który wprowadził idee oświecenia w praktyce
- dostrzega wpływ idei oświecenia na wybuch rewolucji we Francji

Polska w XVIII wieku

Na poziomie wymagań koniecznych - na ocenę dopuszczającą (2) uczeń :

- zna postacie Augusta II Mocnego, Stanisława Leszczyńskiego i Augusta III Sasa
- rozumie pojęcia: traktat trzech czarnych orłów, Collegium Nobilium, anarchia
- rozumie pojęcia: Szkoła Rycerska, konfederacja barska, I rozbiór, Familia, prawa kardynalne
- wymienia państwa biorące udział w I rozbiórce Rzeczypospolitej, wskazuje utracone ziemie, zna datę traktatu rozbiorowego(1772 r.)
- zna postacie Stanisława Augusta Poniatowskiego i Tadeusza Rejtana
- wyjaśnia, czym były: Rada Nieustająca, Komisja Edukacji Narodowej, Towarzystwo do Ksiąg Elementarnych
- rozpoznaje Łazienki Królewskie w Warszawie
- rozumie pojęcie: Sejm Wielki

- wie, kiedy zwołano sejm (1788-1792) i uchwalono konstytucję (3.05.1791 r.)
- zna pojęcie: konfederacja targowicka
- wie, kiedy doszło do wojny polsko-rosyjskiej w obronie Konstytucji 3 maja oraz do konfederacji targowickiej (1792)
- wymienia państwa biorące udział w II rozbiore Rzeczypospolitej
- wskazuje na mapie ziemie utracone przez Rzeczpospolitą w wyniku II rozbioru
- wie, kiedy doszło do wybuchu powstania kościuszkowskiego (1794 r.) i III rozbioru Rzeczypospolitej (1795 r.)
- zna postacie Tadeusza Kościuszki i Jana Kilińskiego
- rozumie pojęcia: uniwersał połaniecki, insurekcja, kosynierzy

Na poziomie wymagań podstawowych - na ocenę dostateczną (3) uczeń:

- wyjaśnia powiedzenia: „od Sasa do Lasa”, „za króla Sasa jedź, pij i popuszczaj pasa”
- wskazuje próby reform w Rzeczypospolitej
- omawia wybór Stanisława Poniatowskiego na króla Rzeczypospolitej
- wymienia reformy wprowadzone przez króla
- opowiada o konfederacji barskiej
- wymienia próby reform podjęte przez Stanisława Poniatowskiego
- opisuje zmiany w Warszawie, zna najważniejsze budynki wzniesione za rządów Stanisława Augusta
- omawia okoliczności powstania Sejmu Wielkiego
- omawia postanowienia Konstytucji 3 maja
- zna postać Józefa Poniatowskiego
- zna daty: 1793 r.
- opowiada o przebiegu powstania kościuszkowskiego
- wymienia główne bitwy insurekcji

Na poziomie wymagań rozszerzających – na ocenę dobrą (4) uczeń:

- rozumie, dlaczego doszło do objęcia polskiego tronu przez dynastię Wettinów
- omawia skutki wojny północnej dla Rzeczypospolitej;
- wymienia trudności Rzeczypospolitej spowodowane wojną północną i rządami Sasów
- wymienia przyczyny I rozbioru Rzeczypospolitej
- przedstawia zmiany w gospodarce i ich konsekwencje
- omawia wpływ konstytucji na funkcjonowanie państwa
- rozumie przyczyny i skutki konfederacji targowickiej
- wskazuje znaczenie II rozbioru dla sytuacji gospodarczej Rzeczypospolitej
- wymienia przyczyny wybuchu i skutki powstania kościuszkowskiego
- rozumie przyczyny klęski powstania i upadku Rzeczypospolitej

Na poziomie wymagań dopełniających – na ocenę bardzo dobrą (5) uczeń:

- wskazuje elementy uzależnienia Rzeczypospolitej od Rosji
- wyjaśnia sposoby ingerencji Rosji w sprawy Rzeczypospolitej i ich konsekwencje
- omawia znaczenie zmian w Rzeczypospolitej stanisławowskiej
- rozumie i uzasadnia znaczenie konstytucji dla funkcjonowania państwa
- omawia wpływ Rosji na sytuację w Rzeczypospolitej, omawia znaczenie konfederacji targowickiej dla II rozbioru
- rozumie znaczenie uniwersału połanieckiego

Na poziomie wymagań wykraczających – na ocenę celującą (6) uczeń:

- omawia skutki rządów Sasów oraz konsekwencje podporządkowania Rzeczypospolitej Rosji
- ocenia sytuację polityczną Polski w czasie pierwszych lat rządów Stanisława Augusta

- rozumie i uzasadnia zmiany w edukacji za rządów Poniatońskiego
- porównuje założenia ustrojowe Rzeczypospolitej i Stanów Zjednoczonych zapisane w konstytucjach tych krajów
- analizuje postawę króla wobec konfederacji targowickiej
- ocenia szanse na powodzenie powstania kościuszkowskiego

Epoka napoleońska

Na poziomie wymagań koniecznych - na ocenę dopuszczającą (2) uczeń:

- wie, kiedy Bonaparte objął władzę, został cesarzem, wygrał bitwę pod Austerlitz
- rozumie pojęcia: konsul, cesarstwo, Kodeks Napoleona, bitwa trzech cesarzy, Związek Reński
- zna daty 1804 r.
- wie, kto i kiedy założył Legiony we Włoszech(1797 r.)
- wie, kiedy powstało Księstwo Warszawskie(1807 r.) i kiedy powiększył się jego obszar
- wskazuje Księstwo Warszawskie na mapie
- zna postać i dokonania księcia Józefa Poniatońskiego
- zna wydarzenia z lat: 1812, 1813, 1815
- rozumie pojęcia: bitwa narodów, sto dni Napoleona, Wielka Armia

Na poziomie wymagań podstawowych - na ocenę dostateczną (3) uczeń:

- opisuje sytuację we Francji za panowania Napoleona Bonaparte
- wymienia państwa, które walczyły z Bonapartem, wskazuje te, które pokonał
- zna daty: 1805 r., 1806 r.
- rozumie cele działania Legionów Dąbrowskiego, zna ich szlak bojowy
- zna okoliczności, w których powstał Mazurek Dąbrowskiego, oraz twórcę słów tej pieśni
- zna daty: 1809 r.

- opowiada o kampanii rosyjskiej Napoleona i o udziale w niej Polaków

Na poziomie wymagań rozszerzających – na ocenę dobrą (4) uczeń:

- wyjaśnia, jak Bonaparte objął władzę we Francji, uczynił kraj potęgą, odnosił sukcesy wojskowe
- omawia zasady sprawowania władzy w Księstwie Warszawskim
- wymienia przyczyny i skutki ataku na Rosję
- zna przyczyny klęski Napoleona w Rosji

Na poziomie wymagań dopełniających – na ocenę bardzo dobrą (5) uczeń:

- rozumie zmiany, które zaszły w Europie po zwycięstwach Napoleona
- rozumie znaczenie bitwy pod Austerlitz dla zmian w Europie
- stosunki między Księstwem Warszawskim a Francją
- przedstawia wpływ Napoleona na Europę
- wymienia przyczyny ostatecznej klęski Bonapartego

Na poziomie wymagań wykraczających – na ocenę celującą (6) uczeń:

- analizuje reformy Bonapartego i wskazuje ich wpływ na budowanie potęgi Francji
- ocenia postawę Napoleona wobec Polaków
- ocenia postawę Bonapartego wobec Polaków
- rozumie znaczenie epoki napoleońskiej dla historii Europy

VII Wymagania edukacyjne z historii dla klasy VII

chronologia historyczna

Na poziomie wymagań koniecznych - na ocenę dopuszczającą (2) uczeń:

- uczeń stara określić czas wydarzeń,

posługuje się terminami : epoka okres p.n.e, n.e., tysiąclecie, wiek, rok
potrafi obliczyć upływ czasu od daty , określić wiek oraz połowę
wskazać wiek oraz połowę na podstawie daty- popełnia kilka usterek

Na poziomie wymagań podstawowych - na ocenę dostateczną (3) uczeń:

- uczeń potrafi określić czas wydarzeń,

posługuje się terminami : epoka okres p.n.e, n.e., tysiąclecie, wiek, rok
potrafi obliczyć upływ czasu od daty , określić wiek oraz połowę
wskazać wiek oraz połowę na podstawie daty- popełnia kilka usterek

Na poziomie wymagań rozszerzających- na ocenę dobrą (4) uczeń:

- uczeń dobrze potrafi określić czas wydarzeń,

wskazać wiek oraz połowę na podstawie daty

Na poziomie wymagań dopełniających – na ocenę bardzo dobrą (5) uczeń:

- uczeń bardzo dobrze potrafi określić czas wydarzeń,

swobodnie posługuje się terminami : epoka okres p.n.e, n.e., tysiąclecie, wiek, rok
potrafi obliczyć upływ czasu od daty , określić wiek oraz połowę
wskazać wiek oraz połowę na podstawie daty

Na poziomie wymagań koniecznych - na ocenę dopuszczającą (2) uczeń:

- zna daty obrad kongresu wiedeńskiego
- potrafi wymienić najważniejsze postanowienia kongresu
- zna członków Świętego Przymierza
- wymienia idee polityczne początku XIX w.
- rozumie pojęcie Wiosny Ludów
- zna datę wybuchu Wiosny Ludów (1848 r.)
- wskazuje na mapie obszary Europy, które zostały ogarnięte wystąpieniami rewolucyjnymi
- wymienia główne wynalazki XIX w.

- rozumie pojęcia: skok demograficzny, fabryka, rewolucja przemysłowa
- wskazuje najszybciej rozwijające się dziedziny gospodarki w XIX w.

Na poziomie wymagań podstawowych - na ocenę dostateczną (3) uczeń:

- wyjaśnia pojęcia: legitymizm, równowaga sił, restauracja
- zna postanowienia kongresu odnośnie do ziem polskich
- wymienia uczestników kongresu
- rozumie określenie „tańczący kongres”
- wyjaśnia pojęcia: liberalizm, konserwatyzm
- wymienia państwa, w których doszło do ruchów wolnościowych
- zna postać Józefa Bema
- wie, czym był parlament frankfurcki
- zna cele, które stawiali sobie Węgrzy rozpoczynający powstanie
- opisuje rozwój gospodarczy i demograficzny przełomu XVIII i XIX w.
- wskazuje kraje, w których następował najszybszy rozwój gospodarczy
- ocenia wpływ wynalazków na życie codzienne

Na poziomie wymagań rozszerzających – na ocenę dobrą (4) uczeń:

- wskazuje przyczyny zwołania kongresu wiedeńskiego i powołania Świętego

Przymierza

- rozumie znaczenie postanowień kongresu wiedeńskiego dla sytuacji Polaków
- podaje przykłady idei liberalizmu i konserwatyzmu w życiu politycznym

Europy

- opisuje rewolucję lipcową we Francji jako przykład dążeń liberalnych
- omawia przyczyny wystąpień rewolucyjnych w Europie
- podaje skutki Wiosny Ludów.
- wskazuje czynniki, które doprowadziły do wzrostu demograficznego;
- wymienia przyczyny powstawania fabryk
- dostrzega skutki rozwoju komunikacji
- wskazuje przykłady pozytywnych i negatywnych skutków uprzemysłowienia

dla środowiska naturalnego

Na poziomie wymagań dopełniających – na ocenę bardzo dobrą (5) uczeń:

- porównuje okres napoleoński i epokę restauracji
- wskazuje rolę Świętego Przymierza dla utrzymania porządku w Europie
- opisuje postawy liberalne i konserwatywne we współczesnym świecie

- dostrzega i opisuje różnice między przyczynami Wiosny Ludów na różnych obszarach europejskich
- wyjaśnia, dlaczego wystąpienia nie objęły Rosji
- rozumie znaczenie wprowadzania maszyn dla rozwoju gospodarczego i demograficznego
- porównuje gospodarkę europejską XVIII i XIX w
- omawia znaczenie rewolucji przemysłowej dla pozycji i rozwoju wybranych państw

Na poziomie wymagań wykraczających – na ocenę celującą (6) uczeń:

- uzasadnia, że kongres wiedeński był triumfem konserwatyzmu
- opisuje walkę idei liberalnych z konserwatywnymi na przykładzie pierwszej połowy XIX w.
- rozumie i przedstawia długofalowe skutki różnej polityki zaborców wobec Polaków
- analizuje długofalowe skutki rewolucji przemysłowej

Ziemie polskie w pierwszej połowie XIX wieku

Na poziomie wymagań koniecznych - na ocenę dopuszczającą (2) uczeń:

- rozumie pojęcia: Królestwo Polskie, Wielkie Księstwo Poznańskie, Galicja, autonomia, monarchia konstytucyjna
- opisuje antypolskie działania cara Mikołaja I
- wymienia organizacje opozycyjne działające w Królestwie Polskim
- wie, kim był Piotr Wysocki
- wie, kiedy wybuchło i kiedy upadło powstanie listopadowe
- zna rezultat zmagania powstańców
- rozumie pojęcie emigracji;
- wskazuje na mapie państwa, do których udali się polscy uchodźcy po powstaniu listopadowym
- wymienia twórców kultury polskiej na emigracji
- wie, jakie ugrupowania wysyłały emisariuszy do kraju i w jakim celu
- zna pojęcia: noc paskiewiczowska, germanizacja, praca organiczna, powstanie krakowskie, rabacja, rzeź galicyjska
- pokazuje na mapie ziemie poszczególnych zaborów i je nazywa

- wskazuje ziemie polskie, na których w okresie Wiosny Ludów doszło do wystąpień

Na poziomie wymagań podstawowych - na ocenę dostateczną (3) uczeń:

- wskazuje na mapie: Królestwo Polskie, Wielkie Księstwo Poznańskie, Galicję, Rzeczpospolitą Krakowską
- opisuje sytuację polityczną Królestwa Polskiego
- wie, do jakiej nielegalnej organizacji należał Adam Mickiewicz
- wie, kim byli i jaki cel stawiali sobie tzw. kaliszanie
- wymienia pierwszego dyktatora powstania
- opisuje wybuch powstania
- opisuje charakter działań wojennych w czasie powstania
- wskazuje miejsca największych bitew oraz tereny, na których rozgrywały się walki w okresie wojny polsko-rosyjskiej
- wymienia przywódców powstania
- wymienia polskie obozy polityczne na emigracji
- rozumie, dlaczego największa liczba emigrantów osiadła we Francji
- wymienia represje skierowane przeciw powstańcom i mieszkańcom Królestwa Polskiego po upadku powstania listopadowego
- opisuje położenie Polaków w zaborze pruskim
- zna postacie: Hipolita Cegielskiego, Edwarda Dembowskiego, Józefa Bema
- wie, w których krajach Polacy brali udział w walkach w okresie Wiosny Ludów
- zna cele Polaków biorących udział w walkach okresu Wiosny Ludów

Na poziomie wymagań rozszerzających – na ocenę dobrą (4) uczeń:

- charakteryzuje autonomię Królestwa Polskiego
- opisuje rozwój gospodarczy Królestwa Polskiego
- zna przyczyny powstania opozycji w Królestwie Polskim
- wymienia twórców legalnej i nielegalnej opozycji w Królestwie Polskim i charakteryzuje jej cele
- charakteryzuje różne postawy Polaków wobec polityki Aleksandra I i Mikołaja I
- analizuje przyczyny powstania
- rozróżnia postawy poszczególnych grup polskiego społeczeństwa wobec wybuchu powstania

- charakteryzuje różne postawy polskich polityków; wobec powstania i kwestii uwłaszczenia chłopów
- wskazuje przełomowy moment w działaniach wojennych
- wymienia przyczyny ukształtowania się Wielkiej Emigracji
- charakteryzuje programy polskich obozów politycznych na emigracji
- dostrzega różnice w położeniu Polaków w trzech zaborach
- podaje przyczyny powstania krakowskiego
- podaje przyczyny i skutki rabacji galicyjskiej
- opisuje przyczyny niepowodzenia wystąpień narodowowyzwoleńczych na ziemiach polskich

Na poziomie wymagań dopełniających – na ocenę bardzo dobrą (5) uczeń:

- ocenia działania Wielopolskiego
- wyjaśnia genezę różnic w poglądach polskich ugrupowań politycznych w Królestwie Kongresowym
- analizuje znaczenie dekretu rządu powstańczego o uwłaszczeniu chłopów
- porównuje walki z okresu dwóch powstań – listopadowego i styczniowego
- przedstawia znaczenie działalności Romualda Trauguttowi jako dyktatora powstania
- rozumie znaczenie rusyfikacji dla zmian zachodzących w kulturze polskiej
- dostrzega wpływ zjednoczenia Niemiec na politykę władz pruskich wobec Polaków
- porównuje sytuację Polaków w zaborze pruskim i rosyjskim w dziedzinach gospodarki i kultury
- wskazuje polityczne aspekty wprowadzenia autonomii w Galicji
- opisuje konflikty narodowościowe w Galicji

Na poziomie wymagań wykraczających – na ocenę celującą (6) uczeń:

- rozumie wpływ stosunków międzynarodowych na sytuację Królestwa Polskiego
- uzasadnia carską politykę wobec Polaków po powstaniu
- rozumie znaczenie rusyfikacji dla zmian zachodzących w społeczeństwie zaboru rosyjskiego
- dostrzega wpływ germanizacji na kształtowanie postaw Polaków w Wielkopolsce
- omawia wpływ sytuacji międzynarodowej Austrii na wprowadzenie autonomii

Druga połowa XIX wieku

Na poziomie wymagań koniecznych - na ocenę dopuszczającą (2) uczeń:

- wie, kiedy była wojna krymska
- potrafi wskazać na mapie: Piemont, Austrię, Rzym
- wie, kiedy nastąpiło zjednoczenie Włochy
- zna postać Ottona von Bismarcka
- wie, co wydarzyło się w roku: 1866, 1871
- wskazuje na mapie obszar cesarstwa niemieckiego
- wskazuje na mapie obszar USA w XIX w.
- rozumie znaczenie pojęć: abolicja, secesja, wojna secesyjna, segregacja

rasowa

- zna postać Abrahama Lincolna
- wie, kto wygrał wojnę secesyjną
- wskazuje na mapie obszary, które były w XIX w. obiektem ekspansji

kolonialnej

- wymienia mocarstwa kolonialne
- zna pojęcie kolonializmu
- zna określenie „perła w koronie”
- wie, kiedy trwała wojna rosyjsko-japońska, i zna jej wynik

Na poziomie wymagań podstawowych - na ocenę dostateczną (3) uczeń:

- zna etapy wojny krymskiej
- zna postacie: Camilla Cavoura, Giuseppe Garibaldiego
- omawia etapy jednoczenia Włoch
- wskazuje państwa pokonane przez Królestwo Pruskie dążące do

zjednoczenia Niemiec

- wskazuje na mapie większe kraje, które weszły w skład cesarstwa

niemieckiego

- wskazuje na mapie Północ i Południe USA oraz opisuje różnice pomiędzy tymi obszarami
- wie, kiedy rozgrywała się wojna secesyjna
- opisuje politykę kolonizatorów wobec ludności kolonizowanych obszarów
- wskazuje na mapie kolonie brytyjskie

Na poziomie wymagań rozszerzających - na ocenę dobrą (4) uczeń:

- zna skutki wojny krymskiej

- wskazuje przyczyny zjednoczenia Włoch
- wie, jak doszło do włączenia Państwa Kościelnego do Królestwa Włoch oraz ograniczenia obszaru pod władzą papieża do Watykanu
- wyjaśnia przyczyny i skutki wojen prowadzonych przez Prusy z Austrią i Francją
- uzasadnia, dlaczego Bismarcka nazywano ojcem zjednoczonych Niemiec
- wskazuje przyczyny różnic między Południem a Północą USA
- podaje przyczyny wybuchu wojny secesyjnej i przyczyny zwycięstwa Północy
- wskazuje punkt zwrotny w wojnie secesyjnej
- uzasadnia europejski wyścig o kolonie
- podaje przyczyny i skutki kolonializmu
- uzasadnia, że Wielka Brytania była mocarstwem kolonialnym
- opisuje politykę USA na obszarze Chin

Na poziomie wymagań dopełniających – na ocenę bardzo dobrą (5) uczeń:

- rozumie konsekwencje wojny krymskiej dla Rosji i zjednoczenia Włoch
- rozumie, dlaczego Francja stała się sojusznikiem Piemontu
- wyjaśnia, dlaczego Prusy stały się państwem, które zjednoczyło Niemcy
- wyjaśnia przyczyny niechętnego stosunku Francji do procesu jednoczenia Niemiec

• rozumie znaczenie pokoju między Francją a Prusami (1871 r.) dla dalszego rozwoju Niemiec

- uzasadnia wpływ wojny secesyjnej na rozwój USA
- wyjaśnia, dlaczego pod koniec XIX w. USA stały się mocarstwem
- analizuje pozytywne i negatywne skutki kolonializmu
- uzasadnia przyczyny, dla których Niemcy późno włączyły się w wyścig o kolonie

Na poziomie wymagań wykraczających – na ocenę celującą (6) uczeń:

- porównuje rolę Garibaldi i Cavoura w zjednoczeniu Włoch
- uzasadnia, dlaczego Piemont stał się liderem zjednoczenia Włoch
- uzasadnia dlaczego zjednoczenie Niemiec zakłóciło równowagę europejską
- wskazuje trwające do dziś konsekwencje amerykańskiego niewolnictwa oraz wojny secesyjnej

- rozumie i analizuje konsekwencje wyścigu o zdobycie jak najcenniejszych obszarów kolonialnych

Ziemie polskie w drugiej połowie XIX w.

Na poziomie wymagań koniecznych - na ocenę dopuszczającą (2) uczeń:

- krótko opisuje położenie Polaków w zaborze rosyjskim przed powstaniem styczniowym
- rozumie pojęcia: manifestacja, Biali, Czerwoni
- wyjaśnia pojęcia: branka, wojna partyzancka
- wie, kiedy wybuchło powstanie styczniowe
- wskazuje na mapie tereny ogarnięte działaniami zbrojnymi w czasie powstania
- wie, kim był Romuald Traugutt
- zna pojęcie katongi
- wymienia główne represje rosyjskie wobec Polaków po upadku powstania styczniowego
- zna pojęcia: rusyfikacja, Uniwersytet Latający
- wskazuje na mapie obszar zaboru rosyjskiego
- wskazuje na mapie obszar zaboru pruskiego
- rozumie pojęcia: germanizacja, Kulturkampf, rugi pruskie, strajk szkolny
- wie, gdzie wybuchł najśłynniejszy strajk szkolny w zaborze pruskim
- zna postacie: Michała Drzymały, Hipolita Cegielskiego
- wskazuje na mapie Austro-Węgry i Galicję
- rozumie pojęcia: autonomia, monarchia dualistyczna, nędza galicyjska
- wymienia narodowości, które żyły w Galicji

Na poziomie wymagań podstawowych - na ocenę dostateczną (3) uczeń:

- wie, na czym polegała tzw. odwilż posewastopolska
- opisuje przebieg manifestacji patriotycznych
- zna postać Aleksandra Wielopolskiego
- przedstawia programy Białych i Czerwonych
- wie, w jaki sposób rząd powstańczy próbował zachęcić chłopów do poparcia powstania
- opisuje formy walki powstańczej
- przedstawia represje carskie wobec Królestwa Polskiego po powstaniu styczniowym

- wymienia formy rusyfikacji Polaków stosowane przez carat
- podaje formy oporu Polaków wobec rusyfikacji
- wymienia przejawy germanizacji w dziedzinach kultury, gospodarki i struktur społecznych
- przedstawia formy oporu Polaków wobec germanizacji
- opisuje walkę w obronie języka polskiego
- opisuje niemiecką kolonizację w zaborze pruskim
- opowiada o funkcjonowaniu monarchii dualistycznej
- wskazuje przejawy autonomii galicyjskiej w różnych dziedzinach

Na poziomie wymagań rozszerzających – na ocenę dobrą (4) uczeń:

- wie, kiedy rozgrywała się wojna krymska
- wyjaśnia cele manifestacji patriotycznych
- przedstawia politykę Aleksandra Wielopolskiego
- wyjaśnia genezę i znaczenie branki
- opisuje dekret rządu powstańczego o uwłaszczeniu chłopów
- podaje przyczyny i skutki carskich represji wobec Polaków
- podaje przyczyny klęski powstania styczniowego
- opisuje postawy Polaków po powstaniu styczniowym
- opisuje funkcjonowanie szkolnictwa zaboru rosyjskiego w okresie nasilonej rusyfikacji

- przedstawia rolę Kościoła katolickiego w walce z germanizacją
- opisuje wpływ polsko-niemieckiej walki ekonomicznej na rozwój gospodarki w Wielkopolsce

- opowiada o wpływie autonomii na szkolnictwo i kulturę w Galicji
- charakteryzuje życie polityczne w Galicji
- przedstawia sytuację gospodarczą w zaborze austriackim

Na poziomie wymagań dopełniających – na ocenę bardzo dobrą (5) uczeń:

- ocenia działania Wielopolskiego
- wyjaśnia genezę różnic w poglądach polskich ugrupowań politycznych w Królestwie Kongresowym
- analizuje znaczenie dekretu rządu powstańczego o uwłaszczeniu chłopów
- porównuje walki z okresu dwóch powstań – listopadowego i styczniowego
- przedstawia znaczenie działalności Romualda Trauguttowi jako dyktatora powstania

- rozumie znaczenie rusyfikacji dla zmian zachodzących w kulturze polskiej
- dostrzega wpływ zjednoczenia Niemiec na politykę władz pruskich wobec Polaków
- porównuje sytuację Polaków w zaborze pruskim i rosyjskim w dziedzinach gospodarki i kultury
- wskazuje polityczne aspekty wprowadzenia autonomii w Galicji
- opisuje konflikty narodowościowe w Galicji

Na poziomie wymagań wykraczających – na ocenę celującą (6) uczeń:

- rozumie wpływ stosunków międzynarodowych na sytuację Królestwa Polskiego
 - uzasadnia carską politykę wobec Polaków po powstaniu
 - rozumie znaczenie rusyfikacji dla zmian zachodzących w społeczeństwie zaboru rosyjskiego
 - dostrzega wpływ germanizacji na kształtowanie postaw Polaków w Wielkopolsce
 - omawia wpływ sytuacji międzynarodowej Austrii na wprowadzenie autonomii
- Przełom XIX i XX w.

Na poziomie wymagań koniecznych - na ocenę dopuszczającą (2) uczeń:

- zna określenie „epoka pary”
- wskazuje na mapie państwa najlepiej rozwinięte pod względem gospodarczym
- wymienia najważniejsze wynalazki przełomu XIX i XX stulecia
- wie, co oznacza określenie „piękna epoka”
- zna wynalazki, które uczyniły kulturę masową
- wymienia grupy, które walczyły o swoje prawa
- wie, dlaczego o swoje prawa walczyli robotnicy
- wie, co to jest nowoczesna świadomość narodowa Polaków
- wymienia główne nurty polityczne na ziemiach polskich
- rozumie skróty: PPS, endecja
- przyporządkowuje postaci Romana Dmowskiego i Józefa Piłsudskiego do odpowiednich partii politycznych
- zna datę: 1905 r.
- zna pojęcie strajk generalny
- zna określenie „krwawa niedziela”

- wymienia miasta zaboru rosyjskiego, w których w 1905 r. dochodziło do demonstracji

Na poziomie wymagań podstawowych - na ocenę dostateczną (3) uczeń:

- uzasadnia trafność określenia „epoka stali, pary i węgla”
- opisuje znaczenie osiągnięć technicznych: elektryczności, telefonu, samochodu
- wie, dlaczego w XIX w. wydłużyła się średnia długość życia
- zna postacie: Thomasa Alvy Edisona, braci Lumière, Alexandra Grahama Bella
- opisuje życie codzienne w „pięknej epoce”
- wymienia dziedziny życia społecznego, które rozwinęły się na przełomie XIX i XX w.
- rozpoznaje dzieła typowe dla secesji i impresjonizmu
- zna poglądy socjalistów i narodowców
- wie, na czym polega sprawowanie władzy w monarchii konstytucyjnej i republice
- opisuje proces kształtowania się świadomości narodowej Polaków
- wymienia najważniejsze partie polityczne działające na ziemiach polskich i przedstawia główne punkty ich programów
- wie, kiedy powstały Narodowa Demokracja i PPS
- dostrzega różnice programowe wewnątrz polskiego ruchu socjalistycznego
- podaje formy walki o swobody w Rosji oraz na ziemiach polskich pod zaborem rosyjskim
- opisuje strajki w Łodzi

Na poziomie wymagań rozszerzających – na ocenę dobrą (4) uczeń:

- wskazuje wpływ rozwoju nauk ścisłych na przemiany w technice i gospodarce
- analizuje wpływ wynalazków na rozwój produkcji masowej i coraz większą dostępność różnych towarów
- opisuje cechy charakterystyczne dzieł impresjonistycznych i secesyjnych
- opisuje masowość kultury przełomu XIX i XX w.
- dostrzega znaczenie konstytucji
- zna twórców socjalizmu
- rozumie przyczyny pojawienia się ruchu związkowego i socjalistycznego

- wskazuje przyczyny ukształtowania się nowoczesnej świadomości Polaków
- wskazuje przyczyny powstawania partii o charakterze narodowym, ludowym i socjalistycznym
- przedstawia poglądy najważniejszych przywódców polskich partii, ze szczególnym uwzględnieniem stosunku do dążeń niepodległościowych
- przedstawia formy działalności polskich partii politycznych
- podaje przyczyny wystąpień w Rosji i na ziemiach zaboru rosyjskiego
- wskazuje skutki rewolucji dla Rosji i zaboru rosyjskiego

Na poziomie wymagań dopełniających – na ocenę bardzo dobrą (5) uczeń:

- uzasadnia prymat Niemiec i USA w gospodarce światowej początku XX w.
- dostrzega wpływ przemian polityczno-gospodarczych na tematykę dzieł literackich
- analizuje wpływ rozwoju kina, fotografii i prasy na kształtowanie się nowych poglądów, wymianę myśli
- dostrzega wpływ przemian w gospodarce na sposoby sprawowania władzy
- wyjaśnia na czym polegało kształtowanie się nowoczesnej świadomości Polaków

- potrafi wskazać specyfikę polskich ruchów polit. na tle światowym
- wskazuje dzisiejsze polskie partie polityczne, które odwołują się do tradycji ugrupowań powstałych na przełomie XIX i XX w.
- omawia związek między rewolucją 1905 r. w Rosji a rewolucją na ziemiach polskich, dostrzega powiązania
- wskazuje różne cele uczestników rewolucji i tłumaczy różnice pomiędzy nimi

Na poziomie wymagań wykraczających – na ocenę celującą (6) uczeń:

- dostrzega współczesne konsekwencje powstania potęg przemysłowych na przełomie XIX i XX w.
- wskazuje źródła przemian obyczajowych
- analizuje wpływ ideologii narodowej na wydarzenia w Europie w II poł. XIX w.
- wskazuje genezę poszczególnych polskich nurtów politycznych i dostrzega ich powiązania z tendencjami ogólnoświatowymi
- wskazuje genezę poszczególnych polskich nurtów politycznych i dostrzega ich powiązania z tendencjami ogólnoświatowymi

I wojna światowa

Na poziomie wymagań koniecznych - na ocenę dopuszczającą (2) uczeń:

- wymienia i wskazuje na mapie członków trójprzymierza i trójporozumienia
- rozumie pojęcia: ententa, państwa centralne
- wymienia orientacje polityczne kształtujące się na ziemiach polskich przed wybuchem I wojny światowej
- wskazuje przywódców politycznych poszczególnych orientacji
- wymienia polskie organizacje paramilitarne, które powstały przed I wojną światową
- wie, kiedy wybuchła I wojna światowa
- wymienia kraje walczące w I wojnie i wskazuje na mapie
- podaje bezpośrednią przyczynę wybuchu wojny
- rozumie pojęcia wojny pozycyjnej i wojny manewrowej
- wymienia nowe rodzaje broni zastosowane w czasie I wojny światowej
- wskazuje na mapie Rosję
- wie, kiedy doszło do rewolucji lutowej i przewrotu bolszewickiego
- zna postacie: Mikołaja II, Włodzimierza Lenina
- wymienia polskie formacje zbrojne biorące udział w I wojnie światowej
- zna postacie: Józefa Piłsudskiego, Ignacego Paderewskiego
- wie, czym był Akt 5 listopada
- wymienia państwo, które przyłączyło się do wojny w 1917 r.
- wie, kiedy zakończyła się I wojna światowa
- wymienia państwa, które należały do obozu zwycięzców I wojny światowej
- wie, kiedy Polska odzyskała niepodległość
- wie, kto został naczelnikiem państwa polskiego w 1918 r.

Na poziomie wymagań podstawowych - na ocenę dostateczną (3) uczeń:

- wie, kiedy powstały trójprzymierze i trójporozumienie
- podaje przyczyny napięć w stosunkach międzynarodowych w Europie na początku XX w.
- opisuje orientacje prorosyjską i proaustriacką
- opisuje działalność polskich organizacji paramilitarnych przed I wojną światową
- wymienia najważniejsze bitwy I wojny światowej
- opisuje wojnę pozycyjną

- zna postać arcyksięcia Franciszka Ferdynanda i wie, gdzie dokonano na niego zamachu
- opisuje sposób przejęcia władzy w Rosji przez bolszewików
- rozumie pojęcie obcej interwencji;
- wymienia państwa, które wysłały siły interwencyjne do Rosji
- podaje cechy rządów Mikołaja II oraz rządów bolszewickich, dostrzega podstawowe różnice
- wie, dlaczego I wojna światowa oznaczała dla Polaków konieczność udziału w bratobójczych walkach
- opisuje działalność Legionów
- wskazuje stanowisko zaborców wobec sprawy polskiej
- omawia założenia orędzia Wilsona w sprawie polskiej
- wie, kiedy i dlaczego USA przystąpiły do działań wojennych
- omawia przebieg wojny w ostatnim roku jej trwania
- wie, gdzie zostało podpisane zawieszenie broni
- przedstawia sytuację w państwach zaborczych w chwili zakończenia I wojny światowej
- wymienia miejsca, w których kształtowały się ośrodki władz niepodległej Polski
- wie, dlaczego 11 listopada 1918 r. uważamy za dzień odzyskania niepodległości

Na poziomie wymagań rozszerzających– na ocenę dobrą (4) uczeń:

- opisuje przyczyny powstania dwóch sojuszy wojskowych, charakteryzuje ich działania
- podaje przyczyny nawiązania współpracy między Francją i Wielką Brytanią
- wie, dlaczego doszło do konfliktów zbrojnych na Bałkanach
- wskazuje przyczyny podziału społeczeństwa polskiego na dwie orientacje przed wybuchem I wojny światowej
- charakteryzuje wpływ techniki wojennej na przebieg działań militarnych
- uzasadnia światowy charakter działań wojennych w latach 1914–1917
- podaje przyczyny wybuchu rewolucji w Rosji
- przedstawia poglądy Włodzimierza Lenina
- podaje warunki zawarcia pokoju w Brześciu w 1918 r.
- prezentuje postawy aktywistów i pasywistów

- rozumie, dlaczego państwa zaborcze próbowały pozyskać przychylność Polaków
- omawia skutki militarne przystąpienia USA do wojny
- zna poglądy Woodrowa Wilsona odnośnie do problemu zakończenia wojny
- wymienia warunki, które Niemcy przyjęły w akcie zawieszenia broni
- zna postacie: Wincentego Witosa, Józefa Hallera, Ignacego Daszyńskiego, Ignacego Paderewskiego, Romana Dmowskiego i omawia ich wpływ na kształtowanie się polskich ośrodków władzy w 1918 r.
- zna postanowienia konferencji paryskiej odnośnie ziem polskich

Na poziomie wymagań dopełniających – na ocenę bardzo dobrą (5) uczeń:

- analizuje i omawia działania, dzięki którym Niemcy stały się najsilniejszym państwem w Europie
- omawia znaczenie polskich organizacji paramilitarnych
- uzasadnia poparcie udzielone zaborcom przez Dmowskiego i Piłsudskiego
- opisuje wpływ położenia geograficznego Niemiec na ich sytuację strategiczną
- opisuje metody sprawowania władzy przez Mikołaja II, Rząd Tymczasowy oraz bolszewików
- rozumie znaczenie rewolucji rosyjskiej dla przebiegu I wojny światowej
- podaje przyczyny interwencji państw zachodnich w Rosji
- rozumie znaczenie Aktu 5 listopada oraz orędzia prezydenta Wilsona dla sytuacji Polaków
- wyjaśnia rolę USA w pokonaniu państw centralnych
- rozumie znaczenie klęski państw centralnych dla sprawy polskiej
- omawia wpływ sytuacji międzynarodowej na możliwości odzyskania niepodległości przez Polskę w 1918 r.

Na poziomie wymagań wykraczających – na ocenę celującą (6) uczeń:

- rozumie założenia polityki Bismarcka wobec Francji
- omawia konsekwencje różnego podejścia do kwestii odzyskania niepodległości przez Polskę
- wskazuje wpływ nowych rodzajów broni na przebieg działań wojennych
- analizuje zmiany w Rosji spowodowane rewolucją
- analizuje wpływ sytuacji międzynarodowej na sprawę polską w okresie I wojny światowej

- omawia przyczyny klęski państw centralnych, wskazuje czynniki militarne, gospodarcze i demograficzne
 - analizuje postawy Polaków i sposób wykorzystania sytuacji międzynarodowej do odzyskania niepodległości przez Polskę
 - rozumie wpływ interesów państw Europy Zachodniej na postanowienia konferencji odnośnie ziem polskich
- Europa i świat po I wojnie światowej

Na poziomie wymagań koniecznych - na ocenę dopuszczającą (2) uczeń:

- wie, gdzie odbyła się konferencja pokojowa
- zna, przynajmniej jedno postanowienie traktatu wersalskiego
- wie, czym zajmowała się Liga Narodów
- wymienia przykłady ilustrujące wpływ wojny na życie codzienne ludzi po jej zakończeniu

- wskazuje kino, telewizję i radio, jako narzędzia kultury masowej
- zna dwóch przywódców ZSRS
- wymienia, przynajmniej 3 cechy państwa totalitarnego
- rozumie i wyjaśnia skrót ZSRS
- wskazuje przywódcę faszystowskich Włoch
- wymienia, co najmniej trzy cechy państwa faszystowskiego
- wie, kto przejął władzę w Niemczech w 1933 r.
- wie, kiedy A. Hitler przejął władzę
- rozumie pojęcie III Rzesza
- podaje, przynajmniej 2 przykłady świadczące o tym, że III Rzesza była państwem totalitarnym
- wymienia sojuszników III Rzeszy;
- wskazuje ziemie zajęte przez III Rzeszę

Na poziomie wymagań podstawowych - na ocenę dostateczną (3) uczeń:

- wskazuje założycieli i państwa członkowskie Ligi Narodów
- wymienia postanowienia traktatu wersalskiego wobec Niemiec
- wie, jakie państwa brały udział w konferencji pokojowej;-rozumie pojęcie mały traktat wersalski
- omawia sytuację Francji, Anglii i USA po zakończeniu wojny
- rozumie pojęcia: katastrofizm, hiperinflacja
- rozumie i wyjaśnia pojęcia: kolektywizacja, NEP, socjalizm

- opowiada o traktowaniu obywateli przez władze ZSRS
- wyjaśnia, na czym polegał totalitarny charakter państwa sowieckiego
- rozumie pojęcia: faszyzm, duce, czarne koszule
- opisuje życie w faszystowskich Włoszech
- zna datę dojścia faszystów do władzy we Włoszech
- rozumie pojęcia: nazizm, noc kryształowa, führer, Republika Weimarska, gestapo, ustawy norymberskie, pucz monachijski
- rozumie pojęcia: państwa osi, układ monachijski, Anschluss Austrii
- wie, kiedy doszło do układu monachijskiego, Anschlussu Austrii, powstania osi

Na poziomie wymagań rozszerzających – na ocenę dobrą (4) uczeń:

- wymienia wszystkie postanowienia traktatu wersalskiego
- wskazuje na mapie państwa powstałe po zakończeniu I wojny światowej
- omawia wpływ wielkiego kryzysu na życie codzienne, wskazuje działania podjęte przez rządy, aby je minimalizować
- wyjaśnia, dlaczego przeprowadzano tzw. czystki w armii i władzach ZSRS
- wskazuje znaczenie łagrów dla rozwoju przemysłu w ZSRS
- podaje przyczyny objęcia władzy przez B. Mussoliniego
- wymienia reformy wprowadzone przez faszystów
- wskazuje przyczyny objęcia władzy przez A. Hitlera
- omawia politykę III Rzeszy wobec Żydów
- omawia politykę gospodarczą III Rzeszy
- omawia ekspansywną politykę Japonii
- zna postanowienia traktatów w Locarno i Rapallo
- wskazuje działania podjęte przez III Rzeszę, łamiące postanowienia traktatu wersalskiego

Na poziomie wymagań dopełniających – na ocenę bardzo dobrą (5) uczeń:

- dostrzega i omawia różne cele państw biorących udział w konferencji pokojowej
- wskazuje skutki podpisania i niepodpisania małego traktatu wersalskiego
- wskazuje przyczyny i skutki wielkich kryzysów gospodarczych, dostrzega ich powiązanie z polityką wewnętrzną państwa

- analizuje wprowadzenie kultu jednostki i jego znaczenie dla utrzymania władzy w ZSRS
- porównuje państwo demokratyczne z totalitarnym
- omawia znaczenie traktatów laterańskich
- omawia znaczenie postanowień traktatu wersalskiego wobec Niemiec dla powstania i sukcesu NSDAP
- wskazuje przyczyny niechęci nazistów wobec Żydów
- wskazuje przyczyny agresywnej polityki Japonii i III Rzeszy
- omawia politykę zachodniej Europy w stosunku do III Rzeszy

Na poziomie wymagań wykraczających – na ocenę celującą (6) uczeń:

- przedstawia długofalowe skutki postanowień traktatu wersalskiego
- wyjaśnia wpływ wielkiej wojny na powstawanie nowych kierunków w sztuce i rozwój kultury masowej
- analizuje wpływ kolektywizacji i industrializacji na życie codzienne obywateli ZSRS
- analizuje rolę propagandy w sukcesie partii faszystowskiej
- analizuje rolę propagandy w sukcesie A. Hitlera
- omawia przyczyny polityki państw zachodnich w stosunku do III Rzeszy i jej skutki
- omawia przyczyny i proces kształtowania się sojuszu III Rzesza – Włochy-Japonia

Polska w dwudziestoleciu międzywojennym

Na poziomie wymagań koniecznych - na ocenę dopuszczającą (2) uczeń:

- wskazuje na mapie granice II Rzeczypospolitej
- wymienia powstania i wojny, które doprowadziły do ostatecznego kształtu granic państwa polskiego
- wie, kiedy uchwalono konstytucję marcową
- zna nazwisko pierwszego prezydenta II RP
- wie, kiedy doszło do przewrotu majowego
- rozumie pojęcie sanacja
- wymienia mniejszości narodowe w Polsce
- opisuje życie codzienne na wsi i w mieście w okresie międzywojennym
- wymienia, przynajmniej 3 dokonania gospodarcze II RP
- wie, jaki port został zbudowany w okresie międzywojennym

- wie, w jaki sposób walczono z analfabetyzmem
- wie, na czym polegał rozwój kultury masowej w Polsce międzywojennej
- wymienia wrogów Polski;
- wskazuje kraje, które były sojusznikami Polski
- wie, kiedy i jakie żądania wysunęła III Rzesza w stosunku do Polski

Na poziomie wymagań podstawowych - na ocenę dostateczną (3) uczeń:

- wie, kiedy wybuchła wojna polsko-bolszewicka, powstanie wielkopolskie, powstania śląskie, zna ich rezultaty
- zna poglądy Dmowskiego i Piłsudskiego w sprawie polskich granic
- zna pojęcia: Orłęta Lwowskie, Bitwa Warszawska, „cud nad Wisłą”, plebiscyt
- wymienia główne założenia konstytucji marcowej
- opisuje przewrót majowy i rządy sanacji
- wie, co zmieniła konstytucja kwietniowa
- rozumie, dlaczego J. Piłsudski stał się legendą
- zna postać Ignacego Mościckiego
- wskazuje na mapie rozmieszczenie mniejszości narodowych
- porównuje życie na wsi z życiem w mieście
- wymienia wyznania II Rzeczypospolitej
- zna działania E. Kwiatkowskiego i W. Grabskiego
- rozumie pojęcia: COP, hiperinflacja, wojna celna
- wymienia osiągnięcia Polaków na polu literatury, techniki, sportu, filmu
- zna koncepcję polityki zagranicznej J. Piłsudskiego
- wie, kiedy i z kim Polska podpisała traktaty

Na poziomie wymagań rozszerzających – na ocenę dobrą (4) uczeń:

- wie, w jaki sposób Wilno znalazło się w granicach Polski
- przedstawia trójpodział władzy w konstytucji marcowej
- wie, jak przebiegały wybory na prezydenta
- podaje przyczyny przewrotu majowego
- uzasadnia, dlaczego rządy w Polsce po przewrocie majowym nazywano autorytarnymi
- omawia stosunki Polaków z mniejszościami narodowymi
- wskazuje działania II RP, których celem było podniesienie gospodarcze kraju
- wskazuje przejawy Wielkiego Kryzysu w Polsce
- zna nazwiska najwybitniejszą szyną twórców dwudziestolecia międzywojennego

- wymienia dziedziny, w których Polska przodowała w nauce i technice
- wskazuje okoliczności podpisywania traktatów przez Polskę w okresie międzywojennym

- wie, w jakich okolicznościach Polska zajęła Zaolzie

- wie, co zawierał traktat Ribbentrop-Mołotow

Na poziomie wymagań dopełniających – na ocenę bardzo dobrą (5) uczeń:

- przedstawia przyczyny i skutki powstań oraz plebiscytów
- rozumie znaczenie wojny z bolszewikami dla kształtowania się granicy wschodniej
- analizuje konsekwencje istnienia wielu partii i mniejszości narodowych w sejmie
- rozumie przyczyny zamordowania pierwszego prezydenta
- analizuje przyczyny polityczne, które doprowadziły do sięgnięcia po władzę przez J. Piłsudskiego i jego obóz
- omawia politykę państwa wobec mniejszości
- dostrzega wpływ Wielkiego Kryzysu na świecie na polską gospodarkę
- przedstawia znaczenie COP, wojny celnej i Gdyni dla funkcjonowania polskiej gospodarki
- rozumie przyczyny rozwoju kultury masowej i jej znaczenie dla młodego państwa polskiego
- omawia polską politykę wobec III Rzeszy i ZSRS, dostrzega jej międzynarodowy kontekst

Na poziomie wymagań wykraczających – na ocenę celującą (6) uczeń:

- rozumie, dlaczego Bitwa Warszawska, jest jedną z bitew, które decydowały o losach Europy
- omawia wady i zalety sceny politycznej Polski w pierwszej połowie lat 20. XX w.
- porównuje konstytucje marcową i kwietniową, analizuje przyczyny zmian w konstytucji kwietniowej
- podaje genezę konfliktów religijnych i narodowościowych w II RP
- wskazuje na negatywne współczesne skutki budowy COP
- analizuje dokonania Polaków na polu nauki i techniki oraz ich znaczenie dla gospodarki i obronności kraju

- ocenia polską politykę zagraniczną wobec Czechosłowacji i Litwy, wskazuje jej konsekwencje;
- ocenia koncepcję polityki zagranicznej J. Piłsudskiego

VIII Wymagania edukacyjne z historii dla klasy VIII

Na poziomie wymagań koniecznych - na ocenę dopuszczającą (2) uczeń:

- uczeń stara określić czas wydarzeń,

posługuje się terminami : epoka okres p.n.e, n.e., tysiąclecie, wiek, rok
 potrafi obliczyć upływ czasu od daty , określić wiek oraz połowę
 wskazać wiek oraz połowę na podstawie daty- popełnia kilka usterek

Na poziomie wymagań podstawowych - na ocenę dostateczną (3) uczeń:

- uczeń potrafi określić czas wydarzeń,

posługuje się terminami : epoka okres p.n.e, n.e., tysiąclecie, wiek, rok
 potrafi obliczyć upływ czasu od daty , określić wiek oraz połowę
 wskazać wiek oraz połowę na podstawie daty- popełnia kilka usterek

Na poziomie wymagań rozszerzających – na ocenę dobrą (4) uczeń:

- uczeń dobrze potrafi określić czas wydarzeń,

wskazać wiek oraz połowę na podstawie daty

Na poziomie wymagań dopełniających – na ocenę bardzo dobrą (5) uczeń:

- uczeń bardzo dobrze potrafi określić czas wydarzeń,

swobodnie posługuje się terminami : epoka okres p.n.e, n.e., tysiąclecie, wiek, rok
 potrafi obliczyć upływ czasu od daty , określić wiek oraz połowę
 wskazać wiek oraz połowę na podstawie daty

Na poziomie wymagań wykraczających – na ocenę celującą (6) uczeń:

- uczeń bezbłędnie potrafi określić czas wydarzeń,

swobodnie posługuje się terminami : epoka okres p.n.e, n.e.,tysiąclecie, wiek, rok
potrafi obliczyć upływ czasu od daty , określić wiek oraz połowę
wskazać wiek oraz połowę na podstawie daty

swobodnie posługuje się terminami : epoka okres p.n.e, n.e.,tysiąclecie, wiek, rok
potrafi obliczyć upływ czasu od daty , określić wiek oraz połowę

II wojna światowa

Na poziomie wymagań koniecznych - na ocenę dopuszczającą (2) uczeń:

- zna daty: 1.09.1939 r., 17.09.1939 r.
- wyjaśnia pojęcia: wojna błyskawiczna
- zna postacie Polaków związanych z wojną obronną 1939 r.
- zna pojęcia: dziwna wojna, linia Maginota
- zna daty: 1940 r., 1941 r.
- wymienia podstawowe wydarzenia związane z przebiegiem działań wojennych w latach 1939–1941
- rozumie pojęcia: Holokaust, obóz zagłady, getto, łapanka, ludobójstwo
- wymienia nazistowskie obozy zagłady na ziemiach polskich
- zna daty: styczeń 1942 r., kwiecień 1943 r.
- zna postacie: Irena Sendlerowa, Jan Karski, Janusz Korczak, Mordechaj Anielewicz, rodzina Ulmów
- zna daty: sierpień 1941 r., czerwiec 1942 r.,listopad 1943 r.,6 czerwca 1944 r.

- zna postacie: Stalin, Winston Churchill, Franklin Delano Roosevelt,
- zna daty: 8 maja 1945 r., 6 sierpnia 1945 r., 2 września 1945 r.
- wymienia miejsca konferencji Wielkiej Trójki
- zna postacie: Stalin, Winston Churchill, Franklin Delano Roosevelt

Na poziomie wymagań podstawowych - na ocenę dostateczną (3) uczeń:

- rozumie pojęcie: wojna obronna, bitwa graniczna, „dziwna wojna”, internowanie
- wymienia chronologicznie podstawowe wydarzenia związane z przebiegiem wojny obronnej
- zna daty: bitwy o Westerplatte (1–7 IX 1939), wypowiedzenia wojny Niemcom przez Francję i Wielką Brytanię (3 IX 1939), kapitulacji Warszawy (28 IX 1939)
- wie kim był: Stefan Starzyński
- zna pojęcia: plan „Barbarossa”, wojna zimowa, bitwa o Atlantyk
- zna daty: 14.06.1940 r., sierpień-październik 1940 r., 22.06.1941 r., 7.12.1941 r.
- opisuje przebieg ofensywy niemieckiej w Europie Zachodniej
- rozumie pojęcia: pacyfikacja, kolaboracja, dywersja, sabotaż, obóz koncentracyjny, eksterminacja, Żegota, ŻOB,
- zna daty: 19 kwiecień 1943 r.
- zna postacie: Vidkun Quisling
- rozumie pojęcia: alianci, drugi front, kamikaze
- wymienia chronologicznie podstawowe wydarzenia związane z przebiegiem wojn
- wymienia postanowienia konferencji teherańskiej
- zna daty: 30 kwietnia 1945 r., 9 sierpnia 1945 r.
- rozumie pojęcie kapitulacja
- wie, co wydarzyło się w Hiroszimie i Nagasaki
- wymienia przyczyny klęski państw osi

Na poziomie wymagań rozszerzających– na ocenę dobrą (4) uczeń:

- porównuje potencjały militarne Polski i Niemiec we IX 1939 r.
- wskazuje na mapie główne punkty oporu Polaków we wrześniu 1939 r.
- omawia przebieg działań militarnych we wrześniu 1939 r.
- zna daty wydarzeń związanych z przebiegiem wojny obronnej
- wskazuje na mapie przebieg działań wojennych w latach 1939–1941
- wyjaśnia przyczyny przystąpienia USA do wojny

- charakteryzuje okoliczności agresji niemieckiej na Związek Radziecki
- porównuje okupację niemiecką na terenie Europy Zachodniej i Wschodniej
- opisuje postawy władz krajów okupowanych wobec władz niemieckich
- wskazuje przyczyny powstania koalicji antyhitlerowskiej
- wskazuje na mapie główne bitwy i kierunki działań wojennych w Europie, Afryce i na Dalekim Wschodzie w latach 1942–1945
- omawia postanowienia konferencji w Jałcie i Poczdamie, ze szczególnym uwzględnieniem sprawy polskiej
- omawia wydarzenia na frontach w latach 1944–1945

Na poziomie wymagań dopełniających – na ocenę bardzo dobrą (5) uczeń:

- określa przyczyny i dostrzega skutki wkroczenia Niemców i Sowieców na ziemie polskie
- charakteryzuje podstawowe wydarzenia związane z przebiegiem działań wojennych w latach 1939–1941
- omawia politykę wyniszczenia stosowaną przez nazistów wobec Żydów, Romów i Słowian
- wyjaśnia przyczyny klęski państw osi
- charakteryzuje wydarzenia polityczno-militarne rozgrywające się u schyłku II wojny światowej

Na poziomie wymagań wykraczających – na ocenę celującą (6) uczeń:

- ocenia bilans wojny obronnej Polski
- ocenia politykę Niemiec i ZSRR w latach 1939–1941
- dostrzega, na czym polega wyjątkowość zagłady Żydów, której Niemcy dokonali na ziemiach polskich
- przedstawia przykłady Polaków wspomagających ludność żydowską (rodziny Ulmów, Irena Sendlerowa, Jan Karski)

- analizuje wydarzenia wojenne z lat 1942–1944
- ocenia postanowienia konferencji w Teheranie z perspektywy interesu Polski
- dostrzega znaczenie użycia bomb atomowych
- ocenia postanowienia konferencji wielkiej trójki

Polska w latach II wojny światowej

Na poziomie wymagań koniecznych - na ocenę dopuszczającą (2) uczeń:

- zna daty: 1939 r., 1945 r.
- zna postać Hansa Franka
- wymienia miejsca zbrodni hitlerowskich i katownie nazistowskie
- wymienia ziemie wcielone do Rzeszy i ziemie, z których utworzono Generalne Gubernatorstwo
- rozumie pojęcia: zbrodnia katyńska, łagier, zsyłka, deportacja
- zna datę 1940 r.
- wymienia miejsca masowych egzekucji polskich oficerów
- zna daty: 30 lipca 1941 r., kwiecień 1943 r.
- zna postacie: Władysław Raczkiewicz, Władysław Sikorski, Tadeusz Komorowski, Władysław Anders, Stanisław Maczek,
- wymienia polskie okręty wojenne biorące udział w II wojnie światowej oraz zna ich osiągnięcia
- wymienia główne polskie formacje zbrojne, które walczyły z Niemcami po stronie aliantów
- wymienia miejsca ważniejszych bitew stoczonych przez polskie oddziały po stronie aliantów
- zna datę 14 lutego 1942 r.
- zna postacie: Jan Bytnar, Tadeusz Zawadzki, Henryk Dobrzański, Jan Stanisław Jankowski, Stefan Grot-Rowecki, Witold Pilecki, Jan Nowak-Jeziorański,

- wymienia najważniejsze ugrupowania polityczne działające w warunkach konspiracyjnych
- zna datę 1944 r.
- zna postacie: Stepan Bandera, Wanda Wasilewska, Zygmunt Berling
- zna daty: 1 sierpnia 1944 r., 2 października 1944 r.
- zna postacie: gen. Tadeusz Bór-Komorowski, płk. Antoni Monter-Chruściel, Jan Stanisław Jankowski, Jan Bytnar

Na poziomie wymagań podstawowych - na ocenę dostateczną (3) uczeń:

- rozumie pojęcia: folkslista, akcja „AB”, pacyfikacja, gestapo, wysiedlenia, wywłaszczenie, okupacja
 - opisuje życie codzienne Polaków w czasach okupacji
 - rozumie pojęcia: łagier, zsyłka, deportacja
 - wymienia cele i metody sowieckiej polityki okupacyjnej
 - zna daty: 4.07. 1943 r., 11-18 1944 r.
 - rozumie pojęcia: Rada Narodowa, dywizjon, brygada
 - wskazuje na mapie ważniejsze miejsca bitew
 - wymienia członków rządu polskiego na uchodźstwie
 - zna postacie: Iwan Majski, Stanisław Mikołajczyk, Tomasz Arciszewski, Kazimierz Sosnkowski, Stanisław Sosabowski, Stanisław Skalski
 - wymienia członków rządu polskiego na uchodźstwie
 - zna daty: 27.09.1939 r., III 1943 r.
 - rozumie pojęcia: Szare Szeregi, akcja „N”, Delegat Rządu na Kraj, V-2, cichociemni
 - omawia metody oporu, które stosowali Polacy wobec niemieckiego okupanta
-
- podaje przykłady akcji zbrojnych przeciwko Niemcom
 - opisuje strukturę Polskiego Państwa Podziemnego
 - zna postacie: Cyryl Ratajski, Jan Piekalkiewicz, Michał Karaszewicz-Tokarzewski, Jan Piwnik, Elżbieta Zawacka
 - zna daty: styczeń 1942 r..
 - rozumie pojęcie zbrodni wołyńskiej

- omawia okoliczności powstania 1 Dywizji Piechoty im. T. Kościuszki
- wymienia powody konfliktu polsko-ukraińskiego w Małopolsce Wschodniej
- rozumie pojęcia: plan „Burza”, godzina „W”, rzeź Woli
- omawia zbrodnie nazistowskie dokonane na ludności cywilnej i żołnierzach polskich w trakcie powstania i po jego zakończeniu
- zna postacie: gen. Erich von dem Bach- Zelewski

Na poziomie wymagań rozszerzających– na ocenę dobrą (4) uczeń:

- wskazuje na mapie miejsca zbrodni hitlerowskich;
- wskazuje na mapie ziemie wcielone do Rzeszy i ziemie, z których utworzono Generalne Gubernatorstwo
- wskazuje linię podziału ziem polskich w 1939 r.
- porównuje okupację niemiecką na różnych terenach polskich
- wskazuje tereny przyłączone do ZSRS
- wskazuje miejsca masowych egzekucji polskich oficerów
- charakteryzuje zbrodnię katyńską
- omawia cele sowieckiej polityki okupacyjnej i metody, które stosowały władze, aby je osiągnąć
- zna daty: październik 1944 r., kwiecień 1945 r.,
- omawia, w jakich okolicznościach utworzono polski rząd na uchodźstwie
- przedstawia osiągnięcia jednostek polskich na frontach II wojny światowej
- wyjaśnia, dlaczego stosunek aliantów do sprawy polskiej podlegał przemianom
- opisuje instytucje i organizacje, które tworzyły Polskie Państwo Podziemne
- omawia działalność najważniejszych ugrupowań politycznych działających w warunkach konspiracyjnych
- zna daty: marzec 1943 r.,
- omawia okoliczności powstania Rządu Tymczasowego
- wyjaśnia, jakie działania i w jakim celu podjął Stalin, by stworzyć na ziemiach polskich nowy ośrodek władzy

- wskazuje na mapie Wołyń
- omawia cele i formy realizacji planu „Burza”, z uwzględnieniem przyczyny wybuchu powstania warszawskiego
- opisuje przebieg działań zbrojnych podczas powstania

Na poziomie wymagań dopełniających – na ocenę bardzo dobrą (5) uczeń:

- charakteryzuje metody stosowane przez nazistów wobec Polaków oraz wie, jaki był ich cel
- porównuje polityczne dążenia i sposoby działania okupantów niemieckiego i sowieckiego oraz wymienia podobieństwa i różnice między nimi
- charakteryzuje stosunki polsko-sowieckie od września 1939 do lipca 1943 r.
- charakteryzuje działalność Polaków poza granicami kraju w okresie wojny
- charakteryzuje działalność poszczególnych organów Polskiego Państwa Podziemnego
- charakteryzuje stosunki polsko-ukraińskie w czasach II wojny światowej
- charakteryzuje postawę aliantów zachodnich i Stalina wobec walczącej Warszawy

Na poziomie wymagań wykraczających – na ocenę celującą (6) uczeń:

- ocenia zbrodnie niemieckie z okresu II wojny światowej na ziemiach polskich
- analizuje, na czym polegało kłamstwo katyńskie
- ocenia postanowienia układu Sikorski–Majski
- ocenia funkcjonowanie i osiągnięcia Polskiego Państwa Podziemnego
- analizuje przyczyny, krwawej formy konfliktu polsko-ukraińskiego
- ocenia działania komunistów na ziemiach polskich w latach 1943–1944

- dokonuje uproszczonej oceny skutków i znaczenia powstania

Polska i świat po II wojnie światowej

Na poziomie wymagań koniecznych - na ocenę dopuszczającą (2) uczeń:

- zna datę 1945 r.
- wie, jak zostały ukarane osoby odpowiedzialne za zbrodnie wojenne
- umie wskazać skutki II wojny światowej
- wyjaśnia skrót: ONZ i wymienia cele utworzenia
- zna daty: 1949 r., 1950–1953
- zna postacie: Harry Truman, Konrad Adenauer, George C. Marshall
- podaje nazwy sojuszu wojskowego, który łączyły Stany Zjednoczone i ich partnerów oraz sojuszu łączącego ZSRS i kraje mu podporządkowane
- wie, które ziemie należały do II RP, lecz nie znalazły się w powojennych granicach Polski, oraz potrafi wskazać je na mapie
- wymienia podstawowe problemy życia codziennego, z jakimi spotykali się Polacy tuż po zakończeniu wojny
- zna daty: 1945 r., 1946 r., 1947 r.
- zna postacie: Stanisław Mikołajczyk, Bolesław Bierut, Władysław Gomułka,
- wymienia główne etapy przejmowania rządów w Polsce przez komunistów
- wyjaśnia skrót: TRJN
- zna postacie: Stefan Wyszyński, Jan Nowak-Jeziorański, Danuta Siedzikówna „Inka”, Witold Pilecki
- zna datę 1952 r.
- zna postacie: August Emil Fieldorf „Nil”, Konstanty Rokossowski, Bolesław Bierut, Aleksander Zawadzki, Józef Cyrankiewicz
- zna daty: 1953 r., 1956 r., 1968 r.
- zna postacie: Nikita Chruszczow,

- wymienia państwa pozostające pod wpływem komunizmu po 1945 r.

Na poziomie wymagań podstawowych - na ocenę dostateczną (3) uczeń:

- wyjaśnia pojęcia: zbrodnie wojenne, zbrodnie przeciwko ludzkości,
- wymienia państwa odgrywające kluczową rolę w Radzie Bezpieczeństwa ONZ
- opisuje warunki, w jakich żyli ludzie w Europie po wojnie
- zna daty: 1947
- wie, co oznaczają skróty: NATO, RWPG, RFN, NRD
- rozumie pojęcia: doktryna powstrzymywania, plan Marshalla, żelazna kurtyna, Układ Warszawski, wyścig zbrojeń, zimna wojna, imperializm, propaganda, blok wschodni, blok zachodni, blokada Berlina
- opisuje okoliczności rozpadu koalicji antyhitlerowskiej
- zna daty: 1944 r.,
- umie wymienić skutki II wojny światowej dla ziem polskich
- rozumie pojęcia: repatriacja, terytorium pojałtańskie, nacjonalizacja, bitwa o hand
- wymienia czynniki, które wpłynęły na zmianę struktury narodowościowej w Polsce
- rozumie pojęcia: Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego (MBP), безпеaka, proces szesnastu, Ludowe Wojsko Polskie, obława augustowska, referendum, PSL, PZPR
- wyjaśnia, w jaki sposób Polacy starali się nie dopuścić do przejęcia pełnej kontroli nad Polską przez komunistów
- wyjaśnia, w jaki sposób komuniści zapewnili sobie pełnię władzy
- zna postacie: Edward Osóbka-Morawski, Józef Cyrankiewicz
- rozumie pojęcia: Rozgłośnia Polska Radia Wolna Europa, amnestia
- zna postacie: Hieronim Dekutowski „Zapora”, Jan Rodowicz „Anoda”,
- omawia rolę władz polskich na uchodźstwie po II wojnie światowej

- rozumie pojęcia: stalinizm, procesy pokazowe, безпеaka, indoktrynacja, propaganda, wróg ludu, ZMP, kolektywizacja
- wyjaśnia, czym był system totalitarny
- wyjaśnia, w jakim celu rządzący stosowali propagandę i indoktrynowali młodzież
- rozumie pojęcia: inwigilacja, sowietyzacja, destalinizacja, odwilż, Praska Wiosna
- wyjaśnia, jakie znaczenie dla tzw. odwilży miała śmierć Stalina i działalność Chruszczowa

Na poziomie wymagań rozszerzających– na ocenę dobrą (4) uczeń:

- rozróżnia i wymienia skutki polityczne, gospodarcze, społeczne i kulturowe II wojny światowej
- zna daty: 1946 r.
- wymienia i wskazuje na mapie państwa wchodzące w skład bloków wschodniego i zachodniego
- omawia konsekwencje rozpadu koalicji antyhitlerowskiej
- zna daty: 1946 ., 1947 r.
- opisuje trudności życia codziennego w powojennej Polsce
- omawia proces podporządkowywania polskiej gospodarki władzy komunistycznej
- omawia zmiany terytorialne i demograficzne na ziemiach polskich po 1945 r.
- zna daty: czerwiec 1946 r., styczeń 1947 r., grudzień 1948 r.
- omawia działania Polaków mające na celu niedopuszczenie do przejęcia pełnej kontroli nad Polską przez komunistów
- opisuje losy żołnierzy podziemia niepodległościowego
- wyjaśnia, w jakim celu władze ogłaszały amnestie dla żołnierzy podziemia niepodległościowego
- opisuje zasady działania komunistycznej gospodarki
- porównuje system rządów w Polsce i ZSRS

- wskazuje na mapie państwa pozostające pod wpływem komunizmu po 1945 r.
- opisuje wydarzenia związane z rewolucją węgierską i Praską Wiosną

Na poziomie wymagań dopełniających – na ocenę bardzo dobrą (5) uczeń:

- ocenia znaczenie powstania ONZ
- opisuje okoliczności, które doprowadziły do podziału Niemiec
- omawia wydarzenia związane z wojną koreańską
- charakteryzuje czynniki, które wpłynęły na zmianę struktury narodowościowej w Polsce
- charakteryzuje życie ludności polskiej na Kresach Wschodnich
- charakteryzuje główne etapy przejmowania rządów w Polsce przez komunistów
- charakteryzuje rolę władz polskich na uchodźstwie po II wojnie światowej
- charakteryzuje pozycję i rolę polskiego Kościoła katolickiego po II wojnie światowej
- charakteryzuje rolę propagandy w kształtowaniu społeczeństwa
- charakteryzuje przyczyny i skutki rewolucji węgierskiej i Praskiej Wiosny
- porównuje okres stalinizmu w państwach znajdujących się za żelazną kurtyną

Na poziomie wymagań wykraczających – na ocenę celującą (6) uczeń:

- dokonuje bilansu skutków II wojny światowej
- analizuje kształtowanie się nowego układu sił politycznych na świecie po II wojnie światowej
- dokonuje bilansu skutków II wojny światowej na ziemiach polskich
- dokonuje oceny działań komunistów mających na celu zniewolenie Polski
- analizuje postawy Polaków wobec władzy komunistycznej
- analizuje funkcjonowanie poszczególnych elementów systemu stalinowskiego na ziemiach polskich
- analizuje cechy charakterystyczne dla ustrój krajów znajdujących się w sowieckiej strefie wpływów

Świat w drugiej połowie XX wieku

Na poziomie wymagań koniecznych - na ocenę dopuszczającą (2) uczeń:

- zna datę 1960 r.
 - zna postacie: Mahatma Gandhi, Nelson Mandela
 - umie wskazać przyczyny dekolonizacji
 - wymienia państwa będące potęgami kolonialnymi
 - zna daty 1948 r., 1993 r.
 - zna postacie: Jasir Arafat, Icchak Rabin
 - zna daty: 1959 r., 1962 r.
 - zna postacie: Fidel Castro, Nikita Chruszczow
 - wymienia przyczyny wojen w Wietnamie i Afganistanie
 - zna daty: 1949 r., 1959 r., 1966–1976
 - zna postać Mao Zedonga
 - umie wskazać na mapie Chiny i Japonię
 - zna daty: 1951 r., 1957 r., 1993 r., 2004 r.
 - zna postacie: Jean Monnet, Konrad Adenauer, Robert Schuman
 - wymienia główne organy UE i ich funkcje oraz podaje przyczyny jej powstania
-
- zna datę 1968 r.
 - zna postać Elvisa Presleya
 - zna zespół The Beatles
 - wymienia postanowienia Soboru Watykańskiego II

Na poziomie wymagań podstawowych - na ocenę dostateczną (3) uczeń:

- rozumie pojęcia: dekolonizacja, apartheid, rasizm, Rok Afryki, Organizacja Jedności Afrykańskiej
- wyjaśnia, w jakim celu powstała Organizacja Jedności Afrykańskiej
- rozumie pojęcia: syjonizm, Organizacja Wyzwolenia Palestyny (OWP), autonomia
- wymienia przyczyny powstania syjonizmu

- wyjaśnia, dlaczego Palestyna jest zaliczana do najbardziej zapalnych regionów Bliskiego Wschodu
- rozumie pojęcia: odprężenie, kryzys kubański, mur berliński
- opisuje formy rywalizacji wielkich mocarstw w okresie zimnej wojny
- rozumie pojęcia: Kuomintang, ChRL, maoizm, wielki skok, rewolucja kulturalna, Tiananmen, azjatycki tygrys
- wymienia etapy powstawania UE
- wyjaśnia skróty UE i EWWiS
- wyjaśnia, czym jest wspólny rynek i co jest podstawowym celem działalności UE
- rozumie pojęcia: państwo opiekuńcze, społeczeństwo konsumpcyjne, społeczeństwo informacyjne, ruch hipisowski, punk, rock and roll, feminizm, kraje Trzeciego Świata, internet, amerykańizacja, globalizacja, Sobór Watykański II, laicyzacja

Na poziomie wymagań rozszerzających– na ocenę dobrą (4) uczeń:

- zna daty: 1963 r.
- opisuje przebieg dekolonizacji w Indiach, RPA i Algierii
- rozróżnia i wymienia skutki dekolonizacji
- umie wskazać na mapie: państwo Izrael, obszar Palestyny, Półwysep Synaj, Egipt, Wzgórza Golan, Syrię, Jordanię i Liban
- opisuje, jak doszło do powstania państwa Izrael
- zna daty: 1954 r., , 1975 r.,
- wyjaśnia pojęcia: Wietkong
- umie wskazać przyczyny i potencjalne skutki kryzysu kubańskiego
- wyjaśnia, czym było i jak się przejawia odprężenie w stosunkach międzynarodowych
- opisuje stosunki japońsko-amerykańskie po 1945 r.
- opisuje etapy powstawania UE
- wskazuje na mapie Europy kraje członkowskie UE
- opisuje przemiany społeczne i kulturowe, jakie nastąpiły u schyłku lat 50. i w latach 60. i 70.

Na poziomie wymagań dopełniających – na ocenę bardzo dobrą (5) uczeń:

- charakteryzuje przyczyny, przebieg i skutki procesów dekolonizacyjnych w Azji i Afryce
- charakteryzuje stosunki Izraela z sąsiednimi państwami
- charakteryzuje przyczyny wojen w Wietnamie i Afganistanie
- omawia, jak układały się stosunki pomiędzy ChRL a ZSRS po 1949 r.
- wyjaśnia, w jakich okolicznościach komuniści przejęli władzę w Chinach
- charakteryzuje okoliczności powstania UE
- analizuje proces powstawania i rozszerzania się UE
- porównuje proces przemian społecznych w krajach Zachodu, za żelazną kurtyną i w krajach Trzeciego Świata

Na poziomie wymagań wykraczających – na ocenę celującą (6) uczeń:

- dokonuje bilansu procesów dekolonizacyjnych w Afryce i Azji
- tłumaczy rolę jednostek na losy krajów i świata
- analizuje sytuację polityczną Izraela i Palestyny po II wojnie i w czasach współczesnych
- analizuje przyczyny i skutki zimnowojennej rywalizacji USA i ZSRS
- dokonuje oceny rządów komunistów w Chinach
- dostrzega szanse wynikające z powstania UE
- ocenia skutki powstania UE
- analizuje zjawiska amerykanizacji i globalizacji

Polska Rzeczpospolita Ludowa

Na poziomie wymagań koniecznych - na ocenę dopuszczającą (2) uczeń:

- zna datę 1956 r.
- zna postacie: Władysław Gomułka, Józef Cyrankiewicz,
- wymienia zjawiska świadczące o odwilży w Polsce
- zna daty: 1965 r., 1966 r.
- zna postać Stefana Wyszyńskiego

- zna daty: marzec 1968 r., grudzień 1970 r.
- zna postacie: Zbigniew Godlewski, Edward Gierek, Stefan Kisielewski
- zna datę 1976 r.
- zna postacie: Edward Gierek, Kazimierz Górski, Ryszard Szurkowski, Wojciech Fibak, Irena Szewińska, Mirosław Hermaszewski
- zna daty: 1978 r., 1979 r.
- zna postacie czołowych opozycjonistów
- podaje przykłady twórców ograniczonych przez cenzurę
- wymienia metody, których SB używała do prześladowania opozycjonistów
- zna daty: sierpień, 1980 r., 1981 r.
- zna postacie: Lech Wałęsa, Wojciech Jaruzelski, Leonid Breżniew, Ryszard Kukliński
- zna daty: 13 grudnia 1981 r., 1983 r.
- zna postacie: Wojciech Jaruzelski, Zbigniew Bujak, Władysław Frasyniuk, Bogdan Borusewicz, Jerzy Popiełuszko, Grzegorz Przemyk, Czesław Kiszczak
- wymienia przykłady represji, wobec opozycji w czasie stanu wojennego

Na poziomie wymagań podstawowych - na ocenę dostateczną (3) uczeń:

- rozumie pojęcia: odwilż, mała stabilizacja, poznański czerwiec, rehabilitacja, aparat partyjny, ZOMO, SB, list otwarty, Rada Wzajemnej Pomocy Gospodarczej, Układ Warszawski
- rozumie pojęcia: odwilż, Milenium, Tysiąclecie
- opisuje przejawy złagodzenia polityki antykościelnej w czasach odwilży
- rozumie pojęcie polityka antysyjonistyczna
- wymienia zmiany, które nastąpiły w życiu codziennym Polaków w czasach rządów Gierka
- wyjaśnia, na czym opierała się polityka gospodarcza Polski za rządów Gierka
- opisuje sukcesy sportowe Polaków w okresie PRL
- rozumie pojęcia: cenzura, bibuła, drugi obieg, KOR, WZZ
- omawia, w jaki sposób starano się łamać monopol wydawniczy władzy
- rozumie pojęcia: MKS, NSZZ „Solidarność”, porozumienia sierpniowe

- rozumie pojęcia: internowanie, stan wojenny, sankcje gospodarcze, pacyfikacja
- omawia przykłady represji, jakie spadły na opozycję w czasie stanu wojennego
- omawia wydarzenia związane z pacyfikacją kopalni „Wujek”

Na poziomie wymagań rozszerzających– na ocenę dobrą (4) uczeń:

- umie wskazać na mapie Poznań
- wyjaśnia, jak doszło do wystąpień w czerwcu 1956 r. oraz jakie były ich przebieg i konsekwencje
- omawia, na czym polegało zaostrzenie polityki władz wobec Kościoła na początku lat 60.
- omawia rolę Kościoła w podtrzymywaniu oporu przeciwko komunistycznej władzy w Polsce
- omawia przyczyny i skutki wystąpień z 1968 r. i 1970 r.
- omawia przyczyny i wymienia skutki wystąpień z 1976 r.
- opisuje rozwój gospodarczy PRL za czasów Gierka
- wymienia przykłady działań opozycji, które miały wesprzeć represjonowanych robotników, uczestników protestów w czerwcu 1976 r.
- omawia twórczość pisarzy cenzurowanych
- wskazuje na mapie miejscowości, w których doszło do podpisania porozumień między władzą a MKS-ami
- wskazuje na mapie Katowice
- omawia najważniejsze ograniczenia praw obywatelskich wynikające z wprowadzenia na obszarze Polski stanu wojennego

Na poziomie wymagań dopełniających – na ocenę bardzo dobrą (5) uczeń:

- charakteryzuje zjawiska świadczące o odwilży na ziemiach polskich

- charakteryzuje życie codzienne w czasach Gomułki
- charakteryzuje spór wokół obchodów Milenium państwa polskiego
- dostrzega podobieństwa i różnice w przyczynach buntu studenckiego z 1968 r. i robotniczego z 1970 r.
- charakteryzuje konsekwencje tych wystąpień
- dostrzega podobieństwa i różnice w przyczynach buntów z 1956, 1968, 1970 i 1976 r.
- dostrzega długofalowe konsekwencje polityki gospodarczej Gierka
- wyjaśnia, dlaczego tak istotne było złamanie monopolu wydawniczego państwa komunistycznego
- charakteryzuje metody, których SB używała do prześladowania opozycjonistów
- wyjaśnia, jakie miały konsekwencje porozumienia sierpniowe
- charakteryzuje ruch społeczny „Solidarność”
- charakteryzuje najważniejsze ograniczenia praw obywatelskich wynikające z wprowadzenia na obszarze Polski stanu wojennego
- charakteryzuje ruch społeczny „Solidarność”

Na poziomie wymagań wykraczających – na ocenę celującą (6) uczeń:

- ocenia działania Gomułki
- dostrzega znaczenie listu biskupów polskich do biskupów niemieckich dla pojednania polsko-niemieckiego po II wojnie światowej
- ocenia rolę Kościoła w podtrzymywaniu oporu przeciwko komunistycznej władzy w Polsce
- ocenia rządy Gomułki
- analizuje politykę Gierka i Gomułki ze szczególnym uwzględnieniem działań władzy wobec protestujących
- ocenia rządy Gierka
- dostrzega znaczenie wyboru Polaka Karola Wojtyły na tron papieski
- ocenia wydarzenia 1980 i 1981 r.
- dostrzega znaczenie wręczenia nagrody Nobla Lechowi Wałęsie w 1983 r.

- ocenia, czy słusznie stan wojenny uważany jest za kontrowersyjne wydarzenie w historii Polski

Polska i świat na przełomie XX i XXI wieku

Na poziomie wymagań koniecznych - na ocenę dopuszczającą (2) uczeń:

- zna daty: 1985 r., 1986 r.
- zna postacie: Leonid Breżniew, Michaił Gorbaczow, Ronald Reagan
- zna daty: czerwiec 1989 r., 1990 r.
- zna postacie: Ryszard Kaczorowski, Lech Wałęsa, Tadeusz Mazowiecki, Jacek Kuroń, Adam Michnik, Zbigniew Bujak, Władysław Frasyniuk, Aleksander Kwaśniewski, Leszek Miller
- zna datę 1989 r.
- zna postacie: Václav Havel, Nicolae Ceausescu
- zna daty: 1991 r., 1992–1995
- zna postać Michaiła Gorbaczowa
- zna daty: 1990 r., 1991 r., 1997 r.
- zna postacie: Jan Olszewski, Aleksander Kwaśniewski, Lech Wałęsa, Hanna Suchocka, Bronisław Komorowski, Lech Kaczyński
- zna datę 1989 r.
- zna postacie: Leszek Balcerowicz, Wisława Szymborska, Andrzej Wajda, Roman Polański, Krzysztof Kieślowski
- podaje przykłady pozytywnych i negatywnych zmian w życiu Polaków po 1989
- zna daty: 1999 r., 2004 r.
- zna postacie: Jan Nowak-Jeziorański, Zbigniew Brzeziński
- wymienia sąsiadów III RP

Na poziomie wymagań podstawowych - na ocenę dostateczną (3) uczeń:

- rozumie pojęcia: mudżahedin, wyścig zbrojeń, głośność, pierestrojka

- wymienia przyczyny kryzysu gospodarczego w ZSRS na początku lat 80.
- rozumie pojęcia: okrągły stół, wybory powszechne
- omawia okoliczności, które doprowadziły do rozpoczęcia rozmów przy okrągłym stole
- wymienia najważniejsze osoby biorące udział w obradach okrągłego stołu
- rozumie pojęcia: Jesień Narodów, aksamitna rewolucja
- wymienia najważniejsze wydarzenia związane z okresem Jesieni Narodów

- rozumie pojęcie aksamitnego rozvodu
- wymienia główne przyczyny, dla których doszło do zmian geopolitycznych na mapie Europy
- rozumie pojęcia: lustracja, SLD, PSL, PiS, PO
- wymienia najważniejsze zmiany wprowadzone przez rząd Tadeusza Mazowieckiego
- rozumie pojęcia: gospodarka rynkowa, restrukturyzacja, prywatyzacja, inflacja

- wyjaśnia, na czym polegał plan Balcerowicza
- wskazuje trudności, jakie pojawiły się w trakcie realizacji planu Balcerowicza

- rozumie pojęcia: Trójkąt Weimarski; Trójkąt Wyszehradzki, Grupa Wyszehradzka

Na poziomie wymagań rozszerzających– na ocenę dobrą (4) uczeń:

- wskazuje na mapie Czarnobyl
- omawia wydarzenia związane z katastrofą atomową w ZSRS i ich skutki
- wyjaśnia, czym był wyścig zbrojeń oraz wskazuje, kto i z jakich powodów go rozpoczął
- omawia, jakie konsekwencje dla ZSRS miał udział w konflikcie w Afganistanie
- wymienia główne postanowienia podjęte podczas obrad okrągłego stołu

- opisuje rządy Tadeusza Mazowieckiego
- wyjaśnia, w jaki sposób zmiany w ZSRS wpłynęły na upadek rządów komunistycznych w krajach bloku wschodniego
- wskazuje na mapie kraje objęte wydarzeniami Jesieni Narodów
- omawia proces demokratyzacji na terenie Węgier, NRD, Czechosłowacji i Bułgarii
- opisuje wydarzenia związane z rewolucją w Rumunii
- wskazuje na mapie nowo powstałe państwa
- opisuje okoliczności odzyskania niepodległości przez kraje bałtyckie
- omawia wydarzenia związane z rozpadem Jugosławii
- omawia zmiany na polskiej scenie politycznej na początku lat 90.
- omawia sytuację gospodarczą Polski w momencie przejęcia rządów przez gabinet Tadeusza Mazowieckiego
- omawia przykłady pozytywnych i negatywnych zmian w życiu Polaków po 1989r.
- wskazuje na mapie sąsiadów III RP, członków Trójkąta Weimarskiego, Trójkąta Wyszehradzkiego i Grupy Wyszehradzkiej
- omawia główne etapy integracji Polski ze strukturami NATO
- omawia główne etapy integracji Polski z UE

Na poziomie wymagań dopełniających – na ocenę bardzo dobrą (5) uczeń:

- charakteryzuje reformy przeprowadzone przez Gorbaczowa
- omawia sytuację gospodarczo-polityczną ZSRS w latach 80.
- omawia wyniki i skutki wyborów parlamentarnych w czerwcu 1989 r.
- charakteryzuje okoliczności, które doprowadziły do rozpoczęcia rozmów przy okrągłym stole
- charakteryzuje procesy dekomunizacyjne na obszarze Czechosłowacji, Niemiec, Rumunii i Węgier
- wyjaśnia, jak doszło do powstania Wspólnoty Niepodległych Państw
- porównuje okoliczności rozpadu ZSRS, Czechosłowacji i Jugosławii
- charakteryzuje przemiany ustrojowe w latach 1989–1997

- charakteryzuje najważniejsze treści zawarte w Konstytucji III RP
- porównuje modele gospodarki polskiej przed i po 1989 r.
- charakteryzuje życie kulturalne III RP
- dostrzega znaczenie i konsekwencje opuszczenia Polski przez wojska rosyjskie
- charakteryzuje stosunki Polski z nowymi sąsiadami

Na poziomie wymagań wykraczających – na ocenę celującą (6) uczeń:

- analizuje proces powolnego upadku ZSRS
- dostrzega znaczenie wydarzeń 1989 r. dla kształtowania III RP
- dostrzega symboliczne znaczenie upadku muru berlińskiego
- ocenia zmiany geopolitycznych na mapie Europy u schyłku XX w. oraz dostrzega szanse i zagrożenia z nich wynikające
- analizuje przemiany obozu politycznego wywodzącego się z Solidarności
- analizuje, dlaczego Polska pod koniec XX w. wciąż znajdowała się na niższym poziomie rozwoju gospodarczego niż kraje zachodnie
- ocenia politykę zagraniczną III RP

Wymagania edukacyjne z historii w klasie 8 opracowane na podstawie wymagań autorstwa Autor: Marcin Markowicz, Olga Pytlińska-Markowicz

Program nauczania Szkoła podstawowa Klasy 4–8 podstawowej, WSiP, autorstwa Anity Plumińskiej- Mieloch.

